1855. TWEE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 52.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt **Woensdag** en **Zaturdag**. De rijs is per *drie maanden* te Assen ƒ1.85, iten Assen franco per post ƒ 2,00.

ZATURDAG 30 JUNIJ.

De prijs der Advertentien is van tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

GEDEPUTEERDE STATEN van Drenthe brengen door deze er algemeene kennis, dat, tot het doen van herstellingen an de Leembrug over de Drentsche Hoofdvaart, te Smilde, e passagie over die brug zal zijn gesloten van en met den De der loopende tot en met den 8e der volgende maand, och dat er gedurende dien tijd gelegenheid zal bestaan, m, door middel van de brug bij de Veenhoop en van die ver den mond van de Molenwijk, de gemeenschap met uituigen tusschen de beide zijden der Hoofdvaart te onerhouden.

ASSEN den 27 Junij 1855.

Gedeputeerde Staten voornoemd.
De Voorzitter, DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, W. H. HOFSTEDE.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

25 JUNIJ.

Het Engelsche Huis der Gemeenten zit steeds te bladeren in het droevig relaas, door de Commissie opgemaakt nopens et ellendig lot der expeditie in de Krim.

Daaruit blijkt:

„Het leger, op 3000 mijlen van Engeland, heeft verschrikkelijk geleden door ziekte, overmatigen arbeid en gebrek.

„Op 28 Mei schreef de Hertog van Newcastle aan lord Raglan, dat alleen de val van Sebastopol en de vernieling der vloot den vrede zou geven, doch de regering kende niet de sterkte en den toestand harer troepen.

„Men erkent echter ook, dat de Hertog slecht en laat dienaangaande werd ingelicht, en eindelijk zijn best deed, om het lot der krijgslieden te verbeteren, ja meer dan eigenlijk in zijn werkkring lag.

„De secretaris van oorlog, Herbert, deed met weinig magt veel.

„De vrouwen hebben veel last veroorzaakt.

„De artillerie-dienst was zeer slecht georganiseerd. Toen Raglan van grootmeester der artillerie tot opperbevelhebber werd gekozen, had men een ander als chef van de artillerie moeten benoemen.

„De kazernen, zoowel te Constantinopel als in de Krim, waren slecht.

„De transportschepen werden overladen en voor 't vervoer van de zieken was weinig zorg gedragen. De admiraal Dundas deed niet wat de Hertog van Newcastle ordonneerde. De een wierp de schuld op den ander.

„Bonez, die in den Bosporus commandeerde, vroeg van alles veel en kreeg van alles zeer weinig, namelijk oorlogsamunitie. Wie schuld heeft, weet men niet, want men kon hem niet als getuige hooren.

„In de haven van Balaklava was steeds een tooneel van verwarring.

„Het transport te land was nog ellendiger dan dat te water. Weinig trekbeesten en verschrikkelijke wegen! Honderde paarden bezweken.

„In den Bosporus had men proviand in overvloed.

„Te Eupatoria had men ruimte van groenten — in 't kamp niets.

„De voeding was onuitsprekelijk slecht, en de schuld daarvan?

Het commissariaat, daartoe ingesteld, wierp de schuld op de kwartiermeesters en de kwartiermeesters op het commissariaat. De parlements-commissie geraakte daardoor bij de algemeene verwarring ook in de war.

„Medicijnen waren zoek en de hospitalen te Scutarie in slechten staat. Hier echter is een schuldige gevonden, namelijk doctor Menzie. Wat doctor Menzie daar tegen aanvoert, weten wij niet.

„De *openbare* liefdadigheid deed veel goeds en de correspondent van de *Times*, die uitdeelingen hield, verdient lof. Ook Miss Nigthingale en hare gezellinnen, de zusters van liefde, alsmede onderscheidene godsdienstleeraren, deden hun best, om de algemeene ellende te lenigen.

„Het leger gedroeg zich boven allen lof en verdroeg elke ontbering met echten krijgsmansgeest."

De nieuwsgierigheid is nog altijd onbevredigd, ten aanzien van het woedend gevecht op 7 Junij voor Sebastopol geleverd. 't Is daarom dat wij nog een brief inlasschen, op 12 Junij voor Sebastopol geschreven. Onze lezers houden daarbij gewis wel in 't oog *welke* pen zich hier beweegt.

De brief luidt aldus:

„Niets is verschrikkelijker dan dat oogenblik van rust, van stilte, na een zoo bloedig treffen, als dat van de 7e. Men zoekt, men ondervraagt elkander, en onophoudelijk hoort men dat vreesselijk antwoord: „Dood! dood!" Men doorloopt de ambulances en vindt daar jonge en dappere officieren, die den vorigen dag enkel naar den strijd verlangden, met bloed en wonden bedekt. Ik heb onze ambulance (3e afd.) bezocht, dat is een vreesselijk tooneel. Het wemelt er van gekwetsten.

„Sedert den 8e zijn zij dagelijks door een aantal verlaten, en toch zijn ze nog steeds vol. Dit doet mij weder aan onze verliezen denken. Zij overtreffen verre de eerste ramingen, wij hebben ruim 3000 gekwetsten en waarschijnlijk 7 a 800 dooden.

„Maar vooral is de gedachte bedroevend, dat al dit bloed, om zoo te zeggen, nutteloos gestort is. Uit op de waarheid gegronde verslagen, uit de verklaringen van officieren, die op de plaats gewond werden, blijkt, dat de geestdrift onzer troepen zoo groot was, dat zij op de hoogte van den Groenen Heuvel kwamen met *dertien* dooden en 60 gekwetsten. Men moest zich slechts in der haast versterken.

„In plaats van daar te blijven, gaan allen, door deze gemakkelijke overwinning aangemoedigd, de tegenovergestelde helling der hoogte af, en beklimmen den heuvel waarop de Malakoff-toren zich bevindt. In de stad! in de stad! riepen allen, en oogenblikkelijk stormden zij voort, den toren op dezelfde wijze denkende te bemagtigen als de heuvel, maar een verschrikkelijk schrootvuur belette hun den voortgang, en hunne heldhaftige pogingen leden schipbreuk op de werken, spaansche ruiters, enz. die den toegang tot den toren beschermden. Deze *furia francese* heeft ditmaal getoond, hoe noodlottig zij zijn kan; in zulk een geval komen de manschappen te wild, te verstrooid en te weinig in getal op de plaats aan, om een sterken wederstand te bieden, die dan door een goed gerigten aanval des vijands tot niets wordt teruggebragt; en dit is juist gebeurd. Genoodzaakt zijnde in den aftogt te vechten, streden onze soldaten als leeuwen, maar lieten zich dooden. Vandaar het ontzettend verlies.

„Er zijn corpsen, die aanzienlijke verliezen hebben geleden. Het 50 reg. linietroepen zag al zijne hoofdofficieren vallen, de zesde kapitein moest het toen commanderen. Het 2de Zouaven verloor 7 officieren, de H.H. de la Vaissiere, Prurot, kap. adj. maj.; Doré, Lescop, de Lignerolles, Perrot, kap.; Michelin, luit., terwijl er 10 gewond werden. Het 3e Zouaven had 8 doode en 13 gewonde officieren.

„Men denkt den aanval op den Malakoff te ondernemen, als de ambulances ontruimd zullen zijn; waarschijnlijk a.s. donderdag."

De nieuwe Minister van Finantien in Spanje, een man, nog bekwamer dan al de bekwame lieden die een omzien de portefeuille in handen hadden, verscheen dezer dagen met een wigtig pak papieren in de Cortes, en al de afgevaardigden haastten zich plaats te nemen, ten einde eindelijk te vernemen het onfeilbare geneesmiddel, dat de schatkist zou genezen van hare slepende ziekte. De Minister opende zijn pakket en vroeg verlof om de ambtenaren in 1843 ontslagen, regt te geven op pensioen, ook voor den tijd van hunne gedwongene rust.

De geheele vergadering barstte los in een mompelend gebrom, en een riep: „is het dat, wat gij ons hebt te zeggen?"

De President der Kamer ontnam hem het woord, en de Minister sprak geen enkel woord. Hij bleef stil en bedaard zitten en bekeek de woelige vergadering.

Eenige oogenblikken later diende de regering een spoorweg-wetsontwerp in, dat onmiddelijk werd *verworpen*.

Op 22 Junij echter kwam de Minister van Finantien met het zoo vurig verbeidde plan, welks hoofdstrekking was: *verhooging van belastingen* en herziening van het tarief van in- en uitgaande regten.

Of die belasting-verhooging zal bevallen?

Wij betwijfelen het. De Spanjaarden hadden gewis *liever* gezien, dat de Minister Bruil bij de buren *geleend* had.

Eene correspondentie uit Rome van de *Univers* d.d. 16 Junij, bevat weder een dier leerrijke openbaringen, waaraan dat blad ons gewend heeft. Voor eenigen tijd vertrouwde de pausselijke regering den heer Bizarri, secretaris van de heilige congregatie der bisschoppen, eene buitengewone zending toe aan het hof van Napels: deze zending had ten doel zekere, naar het schijnt, allergewigtigste kwestiën te regelen, en vooral, „om op een geheel orthodoxen weg te brengen, degenen, die in dien Staat de algemeene beginselen van het geestelijk regt toepassen."

De heer Bizarri nu is te Rome teruggekomen zonder het verwacht resultaat te hebben verkregen, en de correspondent van den *Univers* verklaart te dien opzigte, dat, „zoo de Koning van Napels de kerk eerbiedigt en den verheven persoon van haar hoogsten gebieder bemint, zijne regering geene zeer juiste denkbeelden schijnt te hebben omtrent de regten en pligten van het geestelijk gezag, en dat zij zich veroorlooft vorderingen te doen, die te gelijk onbestaanbaar en gevaarlijk zijn!"

Wie had ooit durven vermoeden, dat de ministers van het hof van Napels hunne pligten jegens den Heiligen stoel zouden miskennen? Dit kon nog doorgaan voor de Ministers van die Staten, welke volgens de *Univers*, ongelukkig genoeg zijn constitutionele en liberale instellingen te bezitten. Deze verdienen ongetwijfeld anathemas, waaraan men niet dan met afschrik kan denken, maar de napolitaansche regering! Waarop zal men voortaan kunnen rekenen?

Zoo men deze woorden van den correspondent des *Univers*, hoe zonderling zij ook mogen schijnen, in ernst opneemt, vindt men er de juiste maat in der aanmatigingen van het hof van Rome tegenover het tijdelijk gezag. Zij wil klaarblijkelijk de algemeene opperheerschappij, het droomt de restauratie van het pausselijk gezag der middeleeuwen. Het vergeet, dat die tijden voorbij zijn en het niemand meer gegeven is, zich met de wereldlijke kroon van Gregorius VII en Innocentius III te tooijen.

29 JUNIJ.

Wij willen thans nog het een en ander belangrijks mededeelen van het gevecht voor Sebastopol op 7 Junij geleverd.

„Daags te voren werd de aanval begonnen en duurde den geheelen nacht voort. Sebastopol scheen in eene vuurzee te staan.

„Het plan van aanval was aldus beraamd: ter regterzijde de zoogenaamde *witte werken* te veroveren — in 't midden den Groenen Heuvel vóór de Malakoff-toren te nemen en links het fort Redan. 't Laatste werd aan de Engelschen opgedragen. Die drie punten waren door een ravelijn gescheiden. Generaals Mayran en Dulno voerden de troepen aan tegen de *witte werken*. Generaals Lavarande en Tailly bestormden elk eene batterij een ander commandeerde de reserve. Generaal Camou ageerde tegen het centrum, terwijl Omer Pacha eene Turksche divisie aanvoerde. Raglan vormde het plan van aanval tegen het fort Redan.

„Des morgens te half zeven zag men een vuurpijl en de aanval begon op alle punten. Lavarande wierp zich met de zijnen op de batterij, die hij moest veroveren, kroop door de schietgaten en — was er meester van. De Russen vloden naar eene kleinere batterij, doch werden aldaar door de woedende Franschen gevolgd. Deze konden er echter niet blijven. De Russen hernamen die. Bij deze attaque maakten de Franschen 400 Russen gevangen.

„Terzelfder tijd geschiedde de aanval tegen den *Groenen Heuvel* en gelukte. Er was bevel gegeven om deze dadelijk te versterken, maar de geestdrift der Franschen was te groot. Zij rukten op den Malakoff-toren aan, die 400 ellen verder stond, doch werden teruggeslagen. De *Groene Heuvel* zelve sprong gedeeltelijk in de lucht. Nu rukten de Generaals Verjé en Bousquet aan, want er was gevaar De Russen werden weder teruggedrongen en de geällieerden geraakten op nieuw in 't bezit van „den Groenen Heuvel." De nacht naderde en derhalve werd dat punt in der haast versterkt, waartoe het geschut der Russen, uit 73 monden bestaande, wel te stade kwam.

„Het fort Redan werd ter zelfder tijd door de Engelschen aangevallen."

Zóó schrijft Pelissier.

Veel daarvan zal waarheid zijn, doch wij wenschen daaromtrent eene beschrijving te kunnen geven, door Gortschakoff gesteld. Dan zou er ook veel geheel anders zijn!

Het juiste cijfer der dooden en gewonden aan wederzijden, op 18 Junij, wordt niet bekend, dat houde men in 't oog, maar verschikkelijk zijn de verliezen op dien dag geleden. Pelissier schrijft, dat de Generaal Brunet een opvolger moet hebben en welligt ook Generaal Mayran. Toen hij dat meldde, was hij nog onbekend met het lot van eerstgenoemden dapperen krijgsman. Hoogstwaarschijnlijk is hij gesneuveld.

Ook loopen er geruchten, die de Generaals Tailly, Mellinet, Camou en Bousquet onder de gekwetsten plaatsen.

Verder deelde Pelissier op 25 Junij mede, dat hij zijne werken tegen den Malakoff-toren voortzette, en zijne hoop tevens, om de geleden nederlaag te wreken door de verovering dier sterkte. Men zal nu echter voorzigtiger zijn bij het naderen van die verschrikkelijke werken.

Dat Pelissier op zijn ontslag aandringt, blijven vele Parijsche politieke tinnegieters hardnekkig verkondigen. 't Is hoogst onwaarschijnlijk, maar wat is thans onmogelijk!

Er zijn, die een tweede aanval op den Malakoff-toren niet als zeer nabij beschouwen.

Palmerston heeft in het parlement het verlies der Engelschen op laatsgenoemden dag medegedeeld. Het zou bedragen 93 officieren en 1202 onderofficieren en soldaten.

Dus drie maal zoo veel als op 7 Junij, en toch werd Palmerston's mededeeling met gejuich aangehoord, *omdat het cijfer niet zoo groot was als de dagbladen hadden opgegeven!*

Zóóver brengt de eerzucht zelfs de „gegoedsten en vroedsten" des Lands!

Dertienhonderd dooden en gekwetsten en — *gejuich*! Hoe moet dat woord als een tweesnijdend zwaard gaan door 't hart van hen, die een zoon of broeder of bloedverwant of vriend op het slagveld lieten!

De zee van Azoff is steeds het tooneel van brand en plundering, en wat dáár geschiedt, geeft aanleiding tot bittere aanmerkingen. Dáár wordt de beschaving der 19de eeuw, ook in het „oorlog voeren" waarlijk geene kroon opgezet. Tallooze schepen en levensbehoeften worden er vernield. Levensbehoeften, waarvoor zoo menigeen in 't zweet zijns aanschijns moet werken, En hoe karig is dan nog wat hij daarvoor verkrijgt!

Als een staaltje, hoe de geällieerden daar huis houden, diene het volgende:

„De bezetting van Kertch door de geällieerden is niet zonder moeijelijkheden geschied; de verraste stad was in het eerst het tooneel, waar het regt des overwinnaars zich in al deszelfs gestrengheid deed gevoelen. Het was als wilde men zich schadeloos stellen voor de eentoonigheid van het beleg van Sebastopol. De soldaten der geällieerde legers hebben in de door de Russen verlatene woningen ingebroken, om er de zolderingen, muren, matrassen, koffers en alle hoeken te doorzoeken, waar zij konden verwachten eenige roebels te vinden, door de Russen in der haast vergeten.

„Eenigen zijn vrij gelukkig geweest; anderen wien de fortuin minder gunstig was, hebben voorwerpen benaderd, die zij meenden dat eenige waarde hadden. Ik heb een Franschen tirailleur gezien, die, hoe beladen ook met zijne wapenen en ammunitie, geheel onzigtbaar was onder een grooten spiegel, dien hij ik weet niet waar van daan had gehaald; op weg ontmoette hij een Engelsch zee-officier, die hem deed opmerken, dat hij dien verbazend grooten spiegel niet zou kunnen meênemen; de stijfhoofdige jager antwoordde, dat hij dien aan den generaal wilde geven. — „Ik koop hem u af," zei de officier. — „Voor hoeveel?" „Bepaal uw prijs." En de jager gaf zijn buit, die ten minste 900 gulden waard was, voor eene kleine som weg.

„Elders waren eenige Zouaven bezig een groote piano voort te kruijen, die zij voornemens waren bij hunne tooneelvoorstellingen in de opene lucht te bespelen. Zij ontmoetten eenige Engelschen, die hen het gelukkig denkbeeld aan de hand gaven, de piano van raderen te voorzien, en hunne zakken en randsels er op te vervoeren. Dit werd oogenblikkelijk uitgevoerd, en de ongelukkige piano werd over heuvels en dalen gerold, zonder dat men zich bekommerde om het gerucht van hare gebrokene deelen. Ik heb er later niet weer van gehoord.

„Te betreuren is het echter, dat het museum van Kertch, dat eene merkwaardige verzameling uit de oudheid bevatte, bijna geheel vernield is; kostbare vazen, schilderijen, wapenrustingen, alles werd door elkander geworpen en vernietigd. Men kwam zelfs op het vernuftig denkbeeld, om het slot uit de hoofddeur te nemen en in triumf aan boord van een Engelsch vaartuig te brengen, dat naar Constantinopel vertrok.

„25.000.000 rantsoenen, bestemd om gedurende een jaar 50 duizend man te voeden, zijn geheel door brand vernietigd. Doch het vee, waarover de legers nu beschikken, zal onze soldaten verscheidene maanden van voedsel voorzien."

Met hoeveel verontwaardiging zou men deze feiten in Engeland en Frankrijk verhalen, zoo het Russen waren, die het museum van Kertch verwoest of in eene veroverde stad *in al deszelfs gestrengheid het regt des overwinnaars hadden doen gelden.*

Oostenrijk diplomatiseert nog altijd, en Pruissen, zegt men, doet veel moeite, om zitting te nemen in de conferentie, die weer *zou kunnen* vergaderen. Dagblad-praatjes, die men gerust het eene oor in- en het andere uit kan laten gaan. Anderen verzekeren, dat Rusland meer genegen is tot vrede, en dat door zijne gezanten hier en daar doet verklappen. Wij gelooven er niets van, en deelen het gevoelen van den Staatsman, die zeide: „de Czaar was in 1854 en is zelfs op dit oogenblik nog niet geheel gereed voor den oorlog. Hij rust zich toe en zal spoedig klaar zijn voor tien jaren strijd."

De gemoederen in Engeland beginnen te bedaren ten aanzien van het gebeurde met de Engelsche sloep te Hango. De Russen verzekeren, dat zij de parlementaire vlag niet hebben gezien, en te beslissen of iemand iets *al* of *niet* ziet, is zeer moeijelijk. Men is afgegaan op het rapport van een matroos, en deze heeft in de eerste drift meer gerapporteerd, dan hij nu kan verantwoorden. Zeker is het echter, dat de Russen in de Oostzee zeer ongaarne een Engelsch vaartuig zien naderen met eene parlementaire vlag, wijl onder bescherming daarvan wel eens meer gebeurt, dan hun lief is.

Roebuck heeft zijne motie uitgesteld.

Lord Lyndhurst heeft in 't Huis der Lords een scherpen uitval tegen Oostenrijk gedaan. -- Redenen wel bekend. -- Overigens eischte hij met duizende eischen: de val van Sebastopol. Sebastopol zal het antwoord daarop wel aan Pélissier geven. Clarendon verdedigde Oostenrijk.

In Italie is steeds onrust en men bespeurt op vele plaatsen eene zeer onheilspellende spanning. De oorzaken daarvan zijn zeer verschillende. Te Rome houdt het proces tegen hem die het op Antonelli's leven gemunt had, de aandacht gaande. Sommigen schrijven hem de mode-ziekte, „krankzinnigheid," toe, maar de geestelijkheid denkt er anders over. Zij houdt hem voor één van de velen, die den dood van Pius IX hebben gezworen — één van die groote zamenzweerders tegen het pausselijk gezag, die, onder de leiding van Mazzini, Italie tot eene Republiek willen maken. Wat de wereldlijke magt tegen deze beiden vermag, zal de tijd leeren.

Ook Napels wordt roerig — Napels, waar de wereldlijke en geestelijke policie alle leven des geestes onderdrukt. Europa heeft met verwondering het berigt vernomen, dat aldaar eene zonderlinge regtbank bestaat, eene regtbank, die met zweep of rottingslagen kastijdt allen, die valsche tijdingen verspreiden!

Wat zou zulk een collegie het in sommige Staten thans volhandig hebben.

Men heeft die kostelijke instelling verborgen willen houden voor de Europeesche nieuwsgierigheid, maar wat blijft thans geheim. En hij, die het verklapte, kan toch niet worden *gezweept*, want zijn vertelsel is niet valsch!

Sommige Italiaansche Staten worden, tot overmaat van ellende, door de cholera geteisterd.

De Sardiniërs in de Krim — zoo schrijft men uit Turyn — verlangen zeer naar den strijd. Zij staan nu aan de rivier de Tschernaya. Welligt komt dat oogenblik nog altijd te vroeg, althans voor de achtergeblevenen in het vaderland.

Spanje heeft een Minister-crisis! Reeds *veertien* dagen stond dit kabinet aan het roer van Staat! Men zegt, dat het gezigt op de ledige, en zoo 't schijnt, niet te vullen schatkist, de Ministers het ministeriële leven moë maakte, en men voegt er bij, dat zelfs de Hertog der Overwinning wil heen gaan, na eerst een Manifest tot de Natie te hebben gerigt.

Met de Cortes is ook niet te handelen. Deze volksmannen kwamen te Madrid, met de zakken vol van particuliere wenschen en eischen. Van 't *algemeen* belang nemen zij geen notitie. Elk spreekt voor zijne of stad of dorp. Hunne politiek gaat niet verder, dan de rook van de plaats hunner inwoning.

Spanje wacht een *coup d'état*, maar wie zal dien wagen?

30 Junij.

In de opgave der cijfers betreffende het verlies der Franschen voor Sebastopol op 18 Junij is een fout geslopen: dat verlies is geweest aan officieren 37 dooden, 17 gevangenen en 96 gekwetsten; aan soldaten 1544 gedooden of verdwenen en 1644 gekwetsten. Bij de Engelschen zijn gedood 19 officieren, terwijl er zijn gewond 2 generaals, 9 kolonels, 4 majoors, 22 kapiteins en 31 luitenants. Er zijn 144 soldaten gedood, 1058 gewond en 150 zijn er vermist. Bij deze opgave merkt men op, dat eerstens het getal der dooden betrekkelijk meerder is dan dat der gewonden, en ten tweeden, dat vooral de officieren in groote menigte zijn gevallen. Het groote getal bewijst de hardnekkigheid van den aanval en van de verdediging; het verlies aan officieren vindt zijn grond in de omstandigheid, dat allen, even als generaal Pélissier zelf, in groot tenue waren. Dezen gulden moed hebben zij duur betaald; zij strekten er te beter tot het doelwit der vijandelijke kogels door, en de Russen hebben de gelegenheid niet ongebruikt laten voorbijgaan.

Bij de Franschen is het groote verlies voor een gedeelte veroorzaakt door de onstuimige geestdrift der soldaten, waardoor zij, de orders vergetende, steeds voorwaarts drongen en zich noodeloos aan gevaar blootstelden. Pelissier heeft daarom eene strenge dagorder uitgevaardigd tegen het te buiten gaan door de troepen van de eenmaal ontvangene bevelen.

Pelissier leeft bij voortduring in zeer slechte verstandhouding met Lord Raglan en Omer-Pacha; hij moet zelfs verklaard hebben, dat hij zijn commando zou neerleggen, zoo Lord Raglan niet door een ander vervangen werd; hij moet ook ernstige klagten naar Parijs gezonden hebben en daar zou, zegt men, in beraad zijn genomen, om Pelissier te magtigen, zonder medewerking der bondgenooten Sebastopol te nemen, zoo hij nl. kon.

De Franschen zijn over het algemeen zeer slecht over de Engelschen te vreden; zij prijzen hunne dapperheid en koelbloedige stoutmoedigheid, maar zij klagen steen en been over hunne langzaamheid, over hunne weinige voorzorgen en voorzigtigheid, over hunnen geringen ijver en . . . over hun gering aantal. Dit aantal is zoo gering, zeggen zij, dat Lord Raglan daarom tegen een stormloop is, omdat hij vreest, dat door te ondergane verliezen zijn leger zoo klein zal worden, dat het geen leger meer is en er weinig meer zal overblijven als Lord Raglan zelf en zijn staf.

Behalve de oneenigheid, die reeds zoovele ondernemingen van verbondene legers ongunstig heeft doen uitloopen, steekt ook nog een andere vijand der geällieerden weder meer het hoofd op, nl. de cholera. Van het Sardinisch contingent waren tot 8 Junij 869 manschappen daardoor aangetast, waarvan 383 overleden en slechts 37 zijn hersteld.

Generaal Pelissier heeft 28 dezer twee dépèches naar Parijs gezonden; in de eerste meldt hij, dat de geällieerden vooruitkomen met de naderingswerken tot den Malakofftoren, dat de oprigting van nieuwe batterijen wordt voortgezet en het fort geheel ingesloten is; de tweede bevat het hoogst belangrijk berigt, dat hij niets bijzonders heeft te berigten.

Uit Engeland meldt men, dat weder 13.000 man troepen naar het „land van tranen" zullen gezonden worden.

De Engelsche Oostzee-vloot, even belust op bombaren als hare zuster in de Azoff-zee, zeilt in de Oostzee langs de Finsche kusten, of zij niet ergens eene plaats kan aantreffen, die zij de kracht van haar geschut kan doen ondervinden. Men kan begrijpen, hoe de bewoners in gedurige angst verkeeren, voor hen is het gelukkig, dat de zee doorgaans bij die kusten ondiep is. De Engelschen wachten daarom nog eene vloot van weinig diepgaande schepen; alsdan zal waarschijnlijk ook daar het vernielingswerk beginnen. Op de Oostzee-vloot is de cholera ook uitgebroken.

Hoe ongelukkig het land is, waar de oorlog woedt, zien wij in de vesting Anapa en het welvarende Taganrog. Anapa, eene vesting op de Circassische kust, door de geallieerden bedreigd, werd den 5den door de Russen verlaten; in een krijgsraad werd daartoe besloten; dit besluit werd onmiddelijk uitgevoerd. Zij vernagelden het geschut, deden de kruidmagazijnen springen, verbrandden de steenkolen en het koren en trokken toen de stad uit. De ingezetenen, kort te voren nog tamelijk gerust, zagen zich plotseling door hunne beschermers verlaten; zij vreesden het ergste van hunne vijanden en zij verkozen daarom de Russen te volgen; het grootste gedeelte verliet met vrouwen en kinderen en alles wat zij konden medevoeren, onder luid geween, hunne haardsteden en volgde de Russen, met achterlating van hunne meeste bezittingen; en nog mogten zij van geluk spreken; weinig tijd daarna kwamen de Circassiers en staken de stad in brand, na haar zeker vooraf te hebben geplunderd.

Nopens het bombardement van Taganrog wordt berigt, dat ten 3 ure in den namiddag de lange rij graan-, hout- en harstmagazijnen, de schepen in de haven, de douanen- en gouvernementsgebouwen, evenals ongelukkiglijk een aantal partikuliere huizen, waren in brand geschoten. Ook in manschappen moeten de Russen veel verloren hebben. De tegenstand was krachtig en de Russen verdienen lof voor de hardnekkigheid, waarmede zij gepoogd hebben de vijandelijke voornemens der aanvallers te verijdelen. Die pogingen zijn te vergeefs geweest.

Eene vreedzame koopstad is dus gedeeltelijk vernield.

God beware ons dierbaar Vaderland nog lang bij den vrede!

Telegrafisch berigt.

Londen, 29 Junij. Volgens alhier ontvangen berigt van lord Raglan, werden de benaderingswerken der geällieerden voor Sebastopol voortgezet en werden er nieuwe batterijen opgerigt. Het fort genaamd, de Begraafplaats, was in handen der geällieerden. Het vuur der Russen was zwak. — In het Lagerhuis heeft lord Panmure medegedeeld, dat de soldaten in de Krim dubbel soldij zouden ontvangen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN GEN.

Zitting van 25 Junij. De Kamer heeft heden achtervolgens *aangenomen* de voor heden aan de orde gestelde wets-ontwerpen, als, met algemeene stemmen, na eene korte discussie: 1. ontwerp tot verlenging van den termijn bij art. 293 der gemeentewet gesteld. Zonder discussie met algemeene stemmen: 2. Ontwerp tot verklaring van het algemeen nut van den aanleg van eenen rijweg in de gemeente Veendam; 3. tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld; 4. tot verhooging der som tot inkoop van rentegevende nationale schuld, toegestaan bij de wet van 22 April 1855; 5. tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Kampen. 6. na korte discussie, met 31 tegen 15 stemmen, het ontwerp tot wijziging van hoofdstuk X der staatsbegrooting voor 1854. Nadat in comité-generaal behandeld was de huishoudelijke raming der kamer, is de openbare zitting hervat en door den voorzitter kennis gegeven dat ingekomen zijn: *a.* Ontwerp tot verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1855 (justitie.) *b.* Voorstel van den heer *Rochussen* tot het instellen eener enquête omtrent het misbruik van sterken drank. -- Verzending naar de afdeelingen. — Eindelijk is, na eenige beraadslaging, waarbij is aangedrongen door den heer *Wintgens*, op eene regeling van de contrôle en de comptabiliteit van 's rijks marine, arsenalen en werven, met algemeene stemmen *aangenomen* het ontwerp tot vaststelling der raming van uitgaven wegens verstrekkingen voor het depart. van marine, dienst 1855.

Zitting van 26 Junij. In deze zitting is 1. na eene niet onbelangrijke discussie over de geldelijke verantwoording van vroegere tijdperken, *aangenomen* met 28 tegen 20 stemmen het ontwerp *tot vaststelling der uitgaven wegens verstrekkingen voor het departement van oorlog*, dienst 1855; 2. beraadslaagd over het ontwerp nopens de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der officieren bij de landmagt. Nadat uit dit ontwerp deels door amendement, deels door afstemming de voornaamste artikelen zijn geligt, is het aldus gewijzigd ontwerp *aangenomen* met 26 tegen 23 stemmen (afwezig 18 leden). 3. beraadslaagd over het ontwerp no. 2 tot regeling der pensioenen van de officieren bij de landmagt. Beide ontwerpen strekken tot wijziging der wetten van 28 Augustus 1851 op dit stuk. Na velerlei discussie staakten over het eerste gedeelte van het ontwerp sub no. 1, de stemmen (24 tegen 24), zoodat daarover morgen eene nieuwe stemming zal moeten plaats hebben. Met het oog daarop is heden de verdere discussie over dat ontwerp uitgesteld tot morgen, zoo ook omtrent de ontwerpen van gelijke strekking, voor zoo ver betreft de officieren der marine. 4. *aangenomen*, na eenige discussie, het ontwerp tot verhooging der staatsbegrooting 1855 (hoofdstuk V). Daarbij is o. a. door den heer *Gevers* den voordeeligen stand der onderneming tot droogmaking van het Haarlemmermeer uiteengezet, en door den heer *Rochussen* aangedrongen op maatregelen tot bevordering der aansluiting van den Rijnspoorweg aan de Pruissische lijn, en opmerkzaam gemaakt op de nadeelen, die uit de daarstelling van eene vaste brug over den Rijn bij Keulen voor de Hollandsche scheepvaart zou kunnen voortvloeijen. 5. *aangenomen*, na eenige historisch taalkundige opmerkingen van den heer *van Lennep*, het ontwerp tot regeling van de provinciale en gemeentelijke indeeling der gemeente de? het? of enkel? Haarlemmermeer.

Het volgende incident heeft in deze zitting plaats gehad: De min. v. oorlog was bezig met de verdediging ten tweeden male van het ontwerp nopens het ontslag, de bevordering enz. der officieren bij de landmagt. De minister aan het einde dier rede genaderd, zeide te bemerken dat de heer *Hugenholtz* een teeken van afkeuring maakte en brak daarop zijne rede af. Daarop vatte de heer *Hugenholtz* het woord op en betuigde zijne groote bevreemding over de gevoeligheid, meermalen gebleken van den minister over een, zonder eenige intentie van afkeuring, gegeven sein aan een medelid achter hem gezeten. Hij weet niet wat hij daarvan denken moet. Waarheen moet zoo iets leiden? Spr. weet het niet, maar hij vindt dergelijke handelwijze tegenover de leden der Kamer, raadselachtig en hij verzoekt den minister dringend in het vervolg niet meer op hem te wijzen. De *minister van oorlog* heeft daarop zijne rede geëindigd, waarna de § *a* is *verworpen*. Alvorens echter de deliberatien gesloten werden, rigtte de heer *Schimmelpenninck van der Oye* het woord tot den minister van oorlog, om in verband met de bekende edelaardigheid van zijn karakter, hem in overweging te geven en uit te noodigen om eenige uitlegging of verklaring te geven, wanneer in de discussie iets door hem mogt gezegd zijn ten opzigte van een der leden, dat tot verkeerde opvatting kan aanleiding geven. De *Minister van Oorlog* zag daarin volstrekt geen bezwaar. Hij verklaarde plegtig, dat in zijne bedoeling niets was gelegen, om den heer *Hugenholtz*, op welke manier ook, te beleedigen en hij voegde er bij, dat hij het zou betreuren als hij zoo iets zou hebben verwekt, want het ligt volstrekt niet in zijne bedoeling.

Zitting van 27 Junij. In deze zitting is 1. op nieuw gestemd over het artikel tot wijziging der wet van nopens de regeling der pensioenen bij de landmagt, over gisteren de stemmen hebben gestaakt.

Bij deze stemming is het artikel *verworpen* met 25 [illegible] 23 stemmen. De wet zelve is, na deze verandering [illegible] *genomen* met 43 tegen 8, en de beide gelijksoortige w[illegible] omtrent de officieren bij de marine (nadat daarin ov[illegible] komstig de *verworpen* of vervallen artikelen nieuwe wij[illegible] was gebragt) insgelijks *aangenomen*, No. 1 met alge[illegible] stemmen op één na, No. 2 met algemeene stemmen.

Daarna zijn de beraadslagingen gehouden over de [illegible] dragt tot verhooging van het minimum van den suiker-a[illegible] Het ontwerp is *aangenomen* met 37 tegen 15 stemmen.

Zitting van 28 Junij. De Kamer heeft heden het ontwerp tot *afschaffing van het tonnegeld* aangenom[illegible] 43 tegen 7 stemmen. (*Tegen* hebben gestemd: de [illegible] Heiden Reinestein, Kien, van Lijnden, Schimmelpe[illegible] van der Oye, van Lennep, de Kempenaer en Hoffma[illegible]

Het in de Tweede Kamer der Staten-Generaal do[illegible] heer *Rochussen* ingediende voorstel *tot het instellen e[illegible] quête omtrent het misbruik van sterken drank*, luidt als[illegible] „De tweede Kamer der Staten-Generaal besluit tot he[illegible] den van een onderzoek: 1. over het bestaan en den o[illegible] der kwaal, welke het gevolg is van het gebruik en mis[illegible] van sterken drank in het algemeen; en over het toe[illegible] of verminderen van het gebruik onder zekere stand[illegible] maatschappij, of in zekere gewesten des Rijks in 't bi[illegible] der, 2. over den invloed daarvan, zoowel op de stoffe[illegible] welvaart, als op den verstandelijken en zedelijken toe[illegible] des volks; 3. naar de middelen tot bestrijding of u[illegible] ling dier kwaal welke het openbaar gezag, 't zij, als [illegible] telijke bepalingen, 't zij als plaatselijke verordening[illegible] kunnen en behooren aan te wenden." De voorsteller [illegible] dat de onderwerpelijke aangelegenheid der aandacht v[illegible] wetgeving overwaardig is, eensdeels ter zake van de[illegible] gunstigen invloed van het misbruik van den sterken [illegible] op de krachten en op de gezondheid van de arbeid nde[illegible] sen; anderdeels, wegens het gemis aan het noodige [illegible] welk door de uitgaven, door dit misbruik te weeg geb[illegible] de huisgezinnen moeten ondervinden.

—

De Eerste Kamer heeft 25 dezer eene korte zittin[illegible] houden, waarin ontvangen zijn de bij de Tweede K[illegible] aangenomen ontwerpen en andere bescheiden sedert in[illegible] men.

Te Woerden loopt het gerucht, dat de gewezen [illegible] toor *Craaijvanger*, die daags voor hij te Groningen op[illegible] de Hervormde Leer zoude omhelzen, verdwenen is, [illegible] thans bij den Bisschop te Haarlem bevindt, en zich [illegible] bekwaamt tot Professor in de Natuurkunde. *Amersf.*

— Z. M. de Koning is Zaturdag van 's Bosch naar [illegible] rijnen vertrokken, om ten huize van HD. opperkamer[illegible] den baron *Aylva van Pallandt* zijn intrek te nemen. [illegible] dag heeft Z. M. de godsdienstoefening in de kerk te N[illegible] nen bijgewoond en 's middags het door overstrooming [illegible] teisterde Vianen bezocht, 's Maandags heeft Z. M. een b[illegible] gebragt aan Culenborg en Buren en den volgenden da[illegible] Dreumel. Overal werd HDe. met uitbundige geestdri[illegible] vangen. Woensdag is de Koning over Rotterdam naar [illegible] ge teruggekeerd.

— Wij lezen in de *Groninger Courant* een berigt, [illegible] uit blijkt, hoe belangrijk de correspondentie is, die [illegible] de telegrafische lijn op de stad Groningen wordt ge[illegible] Van eene goed ingelichte zijde toch verneemt men, da[illegible] uit een over zeker tijdsbestek opgemaakten staat va[illegible] aantal ontvangen en verzonden berigten op de verschi[illegible] telegraafkantoren hier te lande blijkt, dat Groning[illegible] vierde plaats is in belangrijkheid ten dezen aanzien, [illegible] slechts drie andere groote steden in Holland haar den [illegible] rang afwinnen in het meerder aantal dépeches.

-- Z. K. H. Prins *Frederik* is in de Pruisische orde [illegible] St. Jan opgenomen.

— Uit eene goede bron zijn wij onderrigt, dat op [illegible] gemeene tentoonstelling van fokvee, te Parijs gehoude[illegible] durende de eerste dagen dezer maand, al de prijzen [illegible] geloofd voor *vee van Hollandsch ras*, ook aan die vee [illegible] zijn toegekend geworden. Vele Hollandsche stieren en k[illegible] daar aanwezig, waren ingezonden door Fransche en Belg[illegible] veehouders, die daaraan de meeste zorg voor oppassi[illegible] voeding ten koste leggen; terwijl in Nederland, voo[illegible] zomers, het vee in de weiden gehouden en verder daarvoor [illegible] bijzondere zorg gedragen, maar als het ware geheel aa[illegible] zelve overgelaten wordt. Het vee voor tentoonstelli[illegible] bestemd, wordt dan ook in Frankrijk, evenals in [illegible] land, daarvoor gereed gemaakt en daartoe met alle [illegible] lijke zorg in den besten staat gehouden, waartoe de [illegible] houders in Nederland nog niet zijn gekomen, en wa[illegible] het dan ook is toe te schrijven, dat aan het Holla[illegible] vee te Parijs, aangebragt door Fransche en Belgische [illegible] zenders, de eerste prijzen toegekend zijn, als: voor st[illegible] van Hollandsch ras, 1e prijs 1000 fr. aan no. 96, i[illegible] door den minister van Binnenlandsche zaken in Frank[illegible] 2e prijs 900 fr. aan 97, ingez. door den heer *Salmon* [illegible] Fuscien; 3e prijs 800 fr., aan no. 95, ingez. door den [illegible] *Lorain-Leroy*, bij Beauvais; 4e prijs 700 fr., aan no[illegible] ingez. door den heer *Noome*, in den Beemster. Voor k[illegible] van Hollandsch ras: 1e prijs 700 fr. aan no. 123, i[illegible] door den heer *Gilles* te Thieux; 2e prijs 600 fr., aa[illegible] 120, ingez. door den heer *Descamps-Baugny* te Doorni[illegible] prijs 500 fr., aan no. 118, ingez. door den heer va[illegible] *Well* te Delft; 4e prijs loffelijke vermelding aan no. [illegible] ingez. door den heer *Gilles* te Thieux. Aan de schape[illegible] Groningsch ras no. 308, ingezonden door den heer Wi[illegible] te Leyden, werd eene eervolle vermelding toegekend. [illegible] de Hollandsche kippen behaalde no. 957, ingez. door [illegible] heer *Gevers Deynoot* te Rotterdam, den eersten prij[illegible] no. 959, ingez. door den heer *Herrewijn* te Zwammer[illegible] den tweeden prijs.

-- De Kamer der afgevaardigden in Portugal heeft [illegible] dezer het tractaat met de Nederlanden, betreffende de [illegible] scheiding van Timor, den afstand van Solor enz., [illegible] *nomen*.

-- Men verneemt per telegraaf, dat jl. Maandag [illegible] tersburg aan een aanval van cholera is overleden de [illegible] *W. baron Mollerus*, buitengewoon gezant en gevolm[illegible] minister van ons hof bij dat van Rusland.

Haarlem, 26 Junij. Dezer dagen zijn alhier [illegible] schip aangebragt de gereedgemaakte steenen, bestemd [illegible] het voetstuk van het op de Groote Markt opterigten [illegible] beeld van den uitvinder der Boekdrukkunst *Laurens Koster*.

Nijmegen, 27 Junij. J.l. Maandag begaven zich [illegible] knaapjes uit de fatsoenlijke burgerklasse, aan het oud[illegible] toevoorzigt ontsnapt, naar de op korten afstand buiten [illegible] Hunnerpoort dier stad gelegene weide, ten einde in [illegible] aldaar onmiddelijk aan de rivier uitloopend water, de [illegible] genaamde Zoom, zich te baden. Alle in de zwem[illegible] onervaren, had een derzelven de roekeloosheid of on[illegible] zigtigheid, zich te ver van den oever te begeven, me[illegible] noodlottig gevolg, dat hij eensklaps in de diepte ge[illegible] en voor de oogen zijner makkers, die geen hulp ko[illegible] bieden, verdween. Hoezeer op hun noodgeschrei al sp[illegible] hulp toesnelde en hij dan ook weinige oogenblikken da[illegible] werd opgehaald, mogt het evenwel niet gelukken, [illegible] kleinen drenkeling, die aanvankelijk nog teekenen va[illegible] ven gaf, aan den dood te ontrukken, alle aangewende

gingen der kunst bleven vruchteloos. Naauwelijks den ouderdom van 12 jaren bereikt hebbende, verliezen zijne ouders in hem hun eenigen veel belovenden zoon.

Amsterdam, 26 Junij. In den voormiddag van gisteren is een onbekende knaap, die den vorigen nacht in zeer armoedigen toestand op straat was aangetroffen en naar het bureau van het commissariaat van policie op de Muidergracht, was geleid, om aldaar nachtverblijf te houden, ten gevolge van lang geleden gebrek overleden en naar het gasthuis vervoerd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Men leest in een dagblad uit het hart van Frankrijk: (*Allier.*) "Den 16 Junij des morgens te 10 ure. werd de commissaris van politie te Mont Dore gewaarschuwd dat twee personen, uit de gemeente Saint Sauve, kanton Trouve, die naar Brion gegaan waren om vee te koopen, den nacht van 15 op 16 dezer op den nog met sneeuw bedekten top van den berg Sancy hadden doorgebragt; dat een van hen *Chosson*, ongeveer 62 jaren oud en ongehuwd, aldaar was overleden, en dat *Dupuy*, zijn neef, in gevaarlijken toestand verkeerde. Hij begaf zich onverwijld derwaarts en vond het lijk van *Chosson*, die dood gevrozen was, in een koestal nedergelegd, terwijl *Dupuy*, door aangewende zorgen, nog in het leven gespaard werd."

— In de laatste dagen is er in 't zuiden van Frankrijk nog sneeuw gevallen. — De Heer Dr. *de Bérigny* geeft op, dat sints 8 jaar de koude in de maand Mei veel grooter is geworden. In 1847 had die maand eene gemiddelde temperatuur van 15,4, in 1848 van 15,7, in 1849 van 15,1, in 1850 van 12,7, in 1851 van 11,3, in 1852 van 14,6, in 1853 van 13,1, in 1844 van 12,2 en in 1855 van 10,9.

— Jl. Zondag hebben meer dan 100,000 personen de tentoonstelling bezocht, als: 19,656 het paleis der schoone kunsten, en 80,606 het Nijverheidspaleis, te zamen 100,262; de drie vorige Zondagen was het cijfer der bezoekers: 80,391 op 17 Junij, 69,257 op 10 Junij, en 57,880 op 3 Junij. — De oppervlakte van het Nijverheidspaleis met al zijne overige gebouwen bedraagt 184,000 ellen, of 89,000 ellen meer dan die van het Londensche kristallen paleis, dat eene oppervlakte van 95,000 ellen besloeg,

ENGELAND.

Sedert eenige jaren woonde in Albany een Franschman uit Grenoble, die zijn vaderland had verlaten, omdat zijne familie hem slecht behandelde. Het geluk was hem gunstig geweest en hij had in weinige jaren een aanzienlijk vermogen bijeen gegaard. Hij leed sints geruimen tijd aan eene ongeneeslijke kwaal en daarom wilde hij zich het leven benemen. Hij maakte dit voornemen aan eenige vrienden bekend, er bijvoegende, dat zijne bezittingen niet aan zijne familie zouden ten deel vallen. Hij verkocht alles, sloot zich met zijn goud en zijne schuldbrieven in zijn huis op en liet zich vervolgens door buskruid in de lucht vliegen. Bij een aan het stedelijk bestuur toegezonden brief had hij als uiterste wil den wensch te kennen gegeven, dat al hetgeen van zijne bezittingen mogt teregt komen, onder de behoeftigste matrozen des lands zoude worden verdeeld.

— Eerlang zal in eene der steden van Engeland een congres worden gehouden door de bekwaamste schaakspelers van Europa, met het doel om een *schaak-wetboek* zamen te stellen. De "italiaansche school" zal bij dit congres vertegenwoordigd worden door den heer Serafino Dubois, van Rome, den eersten schaakspeler van Italie. De heer Dubois is reeds, op zijne reis naar Parijs en Londen, Genua doorgekomen.

DUITSCHLAND.

Onlangs lagen te Lunenburg eenige personen op de leuning der brug over de Ilmenauw in het water te kijken, toen een hunner beweerde, dat hij op den bodem der rivier zilvergeld zag liggen. De anderen meenden dat hij schertste, want zij zagen er niets van. Daar hij echter volhield begaven zich eenigen te water, want Lunenburg is een plaatsje waar de een nog feller op geld is dan de ander. Weldra kwam een der duikers boven met verscheidene muntstukjes, hij werd door een anderen gelukkig gevolgd, en nu stoof alles wat armen en beenen had naar den waterkant. Sommigen verkregen in een uur 50, 60, en 70 munten, meerendeels Pruissisch geld van 1750—57, zoo blank als nieuw. Men wil, dat aldaar in den zevenjarigen oorlog een vaatje van de krijgskas van de brug is gerold.

BELGIE.

Men verneemt, dat alle medearbeiders aan het Russisch gezinde dagblad *le Nord*, met uitzondering van den heer *Capellemans*, op wien, als in België geboren, de wet op vreemdelingen niet toepasselijk is, door de regering uit België zijn gezonden.

RUSLAND-TURKIJE.

Russische berigten spreken van den diepen indruk, dien de jongste krachtige pogingen der geallieërden op de bezetting van Sebastopol hebben te weeg gebragt. Generaal Osten-Sacken, voorziende dat de verdediging der zuidzijde niet lang meer zou kunnen worden volgehouden, maakt toebereidselen om ze over te brengen naar het noorden der vesting. Met dit oogmerk heeft hij zijn hoofdkwartier in het fort St. Katharina gevestigd, en een deel der stad, welks bemagtiging door de geallieërden hij onvermijdelijk achtte, doen in brand steken.

— De *Wanderer* berigt, dat nu Oostenrijk eene mindere vijandelijke houding heeft aangenomen, de Russische troepen ten deele naar de Oostzee provintien, ten deele naar Perekop op marsch gaan. Daar de verbondenen het voornemen zouden hebben, Odessa of Perekop aan te vallen, of ten minste de Dniester en Dnieper mondingen te bezetten, zouden de Russen langs de Zwarte zeekust ook de noodige troepen stellen. De *N. Pr. Z.* berigt, dat 24000 man grenadiers van Polen naar Perekop op marsch waren gegaan.

— In een brief uit Odessa wordt gewag gemaakt van de buitengewone hitte die dezen zomer daar heerscht. Bij menschen geheugen had men er zulk een voorjaar niet gehad; verscheidene dagen teekende de thermometer in de schaduw 40 graden Réamur. Werklieden zijn in de straten der stad door de hitte dood nêergezegen. — Te Odessa vreest men een aanval als dien op Kertch. Alles is er op voorbereid.

ASSEN, 30 Junij.

Ter gelegenheid, dat de heer mr. *J. Tonckens*, advocaat alhier, de fundamenten deed graven voor een te bouwen huis aan den Brink, werd in de verledene week omstreeks 15 a 16 palmen onder de oppervlakte eene bronzen medaille gevonden, ter grootte van een ducaton. Op den éénen kant van dien gedenkpenning, welke sterk geöxijdeerd en waaruit een hoek gestoten is, vindt men eene opengerolde teekening, waarop een belegeringsplan, of wel de platte grond rondom een zeshoekige vesting. De letters, op de teekening staande, zijn onleesbaar geworden. Onder de teekening is de afbeelding van een veldslag, en daaronder staan de woorden:

SLACH BY GRAN:
AVG.

Aan de keerzijde staat:

O I N ny
MDCLXXXV,

waaronder drie naast elkander geplaatste wapenschilden, van welke het eerste, dat vierkant op de punt staande ruiten in een zilveren veld heeft, gedeeltelijk, en het tweede geheel uitgesleten is, zijnde het derde, uit eene achtkante ster op een zilveren veld bestaande, van het bovenschrift WALDECK voorzien. Onder die wapens leest men:

PYLEN DER VERLOSSINGE
TEGEN DE SYRIERS
2 KON: XIII V: 17

waaronder drie pijlen, met een lint zamengebonden.

Terwijl eindelijk op den rand nog leesbaar is:

DIT ZIJN . . . . . . DRIE HELDEN
2 SAM: . . . . . . V: 15.

— Nopens den staat der te velde staande vruchten in dit gewest kunnen wij over het algemeen verblijdende berigten mededeelen. De *winterrogge* staat vrij goed; het bloeijen heeft zonder tegenheden plaats gehad; dit product, dat verre weg het meeste in Drenthe verbouwd wordt, geeft alle hoop op een vrij gunstigen oogst. — De *zomerrogge* is aan het bloeijen en laat zich ook voordeelig aanzien. — De *zand-boekweit* is goed opgekomen en staat aanvankelijk gunstig; van den eindelijken uitslag van dit teedere gewas kan men nog niets met eenige waarschijnlijkheid zeggen. — Het branden der veenen voor de *veen-boekweit* heeft goed en in tijds kunnen geschieden; er is dan ook veel veen gebrand en veel boekweit in tijds uitgezaaid; het gezaaide is goed opgekomen en staat aanvankelijk voordeelig. — De *aardappelen* zijn over het algemeen goed opgekomen, staan welig, hebben tot nog toe weinig of niets van de nachtvorsten geleden en vertoonen nog geen spoor van ziekte; zij beginnen op vele akkers te bloeijen. — Met het maaijen der hooilanden wordt een aanvang gemaakt.

— Aan diegene, welke ons verzocht hebben om voor hen loten aan te vragen in de loterij van boek- en plaatwerken te Utrecht, moeten wij berigten, dat wij ons daartoe tot de commissie voor die verloting gewend hebben, maar van dezelve ten antwoord hebben bekomen, dat alle loten reeds geplaatst en er geene meer beschikbaar waren.

— Jl. Woensdag heeft alhier het volgende ongeluk plaats gehad: de ingezetene B., was in het veld bezig, om groote keisteenen door middel van buiskruid te laten springen; met dit werk echter weinig gewoon, had hij de onvoorzigtigheid, van zich op het oogenblik der ontploffing niet ver genoeg te verwijderen, zoodat een gedeelte van de steen hem tegen het aangezigt en een ander tegen zijn hand kwam, zijn gezigt is erg verwond en men vreest voor het behoud van het eene oog, terwijl de pink van de hand is afgerukt.

— De begrooting der kosten van het Provinciaal bestuur van Drenthe, voor zoo ver het Rijksbestuur is, voor de dienst van 1856 is door HH. Ged. Staten tot het zelfde cijfer nl. *f* 32.855,00 voorgedragen als voor het loopende jaar. — De begrooting der enkel Provinciale en huishoudelijke uitgaven voor 1856, bedraagt zoo in ontvang als uitgaaf de totale som van *f* 56582.33. Onder de uitgaven komt ook voor eene som van *f* 5000-" als bijdrage tot de kosten van daarstelling van een kunstweg van Coevorden naar Palen.

— De *Gron. Ct.* bevat het volgende berigt omtrent den Noordelijken spoorweg hetwelk schijnt te strijden met de berigten, voor eenige dagen zoowel door die courant als door ons medegedeeld:

"Omtrent den aan te leggen Noordelijken spoorweg wordt uit Harlingen berigt, dat de heeren concessionarissen en andere belangstellenden aldaar den 23en dezer eene vergadering hielden, ter raadpleging over de zaken van dien spoorweg. Men heeft besloten eene leening open te stellen, in kleine aandeelen, ter bekoming van een nog gering deel van het benoodigd kapitaal. Overigens vordert men zeer goed in alle voorloopige schikkingen, tot deze zoo wenschelijke zaak."

Ten dezen schrijft men uit Meppel aan de *Utr. Ct.*: "Terwijl voor eenige dagen onderscheidene nieuwsbladen mededeelingen hebben gedaan, omtrent een zich hier en daar verspreid hebbend gerucht, dat namelijk de koncessionarissen voor den noordelijken spoorweg moeijelijkheden van finantiëlen aard zouden ondervinden en wel dermate, dat ze eene geheele verandering in de onderwerpelijke zaak zouden te weeg brengen, zoo kunnen wij van hier berigten, dat er dagelijks in deze omstreken nog opmetingen en waterpassingen dienaangaande plaats vinden; men zegt, dat en voor de lijn tussschen Steenwijk en hier een meer geschikt terrein gezocht wordt, en ook reeds gevonden is, door de lijn meer noordelijk dan vroeger te trekken, dewijl aldaar niet die uitgeveende turfgaten en moerassige streken worden aangetroffen; hoe het zij, dit is althans zeker, dat men hieruit een meer gunstigen toestand, dan het gerucht heeft verspreid, zal opmerken. Nog kunnen wij hierbij voegen, dat een geacht reiziger, komende van Leeuwarden, ons de stellige verzekering heeft gegeven, dat het benoodigde kapitaal reeds aanwezig was en daarmede alle bezwaren uit den weg geruimd waren."

* **Hoogeveen, 27 Junij.** Op de heden alhier bij den Logementhouder *van Trappen* plaats gehad hebbende harddraverij, welke door een aantal aanschouwers zoo van deze als andere gemeenten werd bijgewoond, dongen acht paarden naar de overwinning; van deze is de prijs, bestaande in een brillant zilveren tabakskomfoor, behaald door het paard, genaamd *de jonge Klasina*, toebehoorende aan den heer A. W. *van der Sluis* te Appelscha, en bereden door den pikeur *H. K. Gorter*, de premie, bestaande in een dito Tafelschel, door het paard de *kleine Piet*, van den heer *J. Jager* in de gemeente Ooststellingwerf, hetwelk wierd bereden door den pikeur *H. Prakken*. De overwinnaars begaven zich met hunne paarden na afloop der harddrijverij naar de voor deze gelegenheid opgerigte tent, alwaar de prijs en premie hun met een zeer toepasselijke toespraak door den heer Burgemeester dezer gemeente wierden overhandigd; met eene zaklooperij werd dit volksfeest besloten.

* **Eelde, 29 Junij.** Zoekt men overal elders de communicatie te bevorderen, door het aanleggen van grind- of andere wegen; op deze gemeente schijnt echter dienaangaande eene vloek te rusten, want niettegenstaande men reeds meer dan 20 jaren getracht heeft, deze plaats met de stad en de provincie Groningen naauwer te verbinden, door het aanleggen van een kunstweg van Haren naar Paterwolde, en hieromtrent reeds onderscheidene malen eene uitbesteding heeft plaats gehad, op welke laatste de goedkeuring van H. H. Ged. Staten is gegeven, ziet men met de uitvoering geen begin maken, en zal waarschijnlijk hiermede ook nooit worden aangevangen, uithoofde eene min juiste raming der geldmiddelen, zoodat wij, hoe gaarne ons ook nog gelijk een drenkeling aan een strohalm willende vasthouden, als nu wel moeten beginnen te gelooven, dat eene betere communicatie als bovenbedoeld wel nimmer zal daargesteld worden.

Zuidlaren 29 Junij. De vroeger aangekondigde harddraverij, welke verhinderd was door het zware onweder, is gisteren gehouden. Door het schoone weder was dit feest door talrijke menschen bezocht, gaf veel genoegen en liep alles in de beste orde af. Er dongen 12 paarden naar de prijzen. De *zilveren tabakspot* werd behaald door het paard, genaamd *het kroontje*, toebehoorende aan W. Bakker, te *Spijk*, bereden door deszelfs zoon J. W. Bakker; *het zilveren tabakskomfoor*, tot premie, werd behaald door het paard, genaamd *de Malle Jan*, toebehoorende aan J. Rutgers, van *de Hoornschedijk*, bereden door de eigenaar.

Gorredijk, 25 Junij. De Herv. Gemeente alhier, heeft heden uit het zestal predikanten het volgende drietal gemaakt: DD. *C. Cammenga*, te Akkerwoude, *W. L. Ladenius*, te Harich, en *D. F. Thieme*, te Lettelbert.

* **Noordwolde, 28 Junij.** Mogten wij ons kortelings verheugen, dat de werkzaamheden der bestrating door dit dorp, met kracht werden doorgezet en snelle vorderingen maakte; thans zijn die werkzaamheden, nu de helft voltooid is, geheel gestaakt, de oorzaak daarvan is, dat de aannemer na eene zeer korte ongesteldheid alhier is overleden, nadat zijne twee knechten, welke hem behulpzaam waren, drie a vier dagen te voren deze plaats heimelijk hadden verlaten. 't Is wel jammer; doch de overledene heeft eere van het door hem voltooide perceel. Men zal genoodzaakt zijn, tot eene tweede uitbesteding over te gaan.

* **Meppel 28 junij.** Hier begint thans dagelijks eene vrij drukke doorvoer met hooiwagens te ontstaan, dewijl men in deze omstreken, nu het weder zich schijnt optezetten, zich algemeen aan het maaijen en hooijen begeeft, vooral met de lage oeverlanden, die zoo ligt bij regenachtig weder, zooals voor eenige dagen weder is gebleken, onder water kunnen gezet worden, waardoor dan dikwijls veel schade aan die uitgestrekte landen tusschen hier en Zwartsluis wordt veroorzaakt; somtijds geraakt het hooigewas aldaar geheel of althans grootendeels verloren, zooals voor twee jaren ook nog heeft plaats gevonden; het overvloedige water is nu in de twee laatstverlopen dagen aanmerkelijk verdwenen. Koude en nattigheid hebben op het gras op de lage landen in de laatste dagen veel nadeel uitgeoefend, zoodat men zich van die landen met geene middelmatige opbrengst durft vleijen; echter de meer hooggelegen landen zijn in de laatste dagen nog vrij goed aangekomen.

* **Appelscha, 28 Junij.** Naar men ons berigt, zijn op de Gorredijk op den dag der tentoonstelling enz. ontvreemd drie zilveren tabaksdoozen en een zilveren zakhorlogie, zeker is het, dat hier zakkenrolders aan het werk zijn geweest, zonder dat iemand hier echter iets van heeft bemerkt. — Als iets nieuws uit ons dorp kunnen we melden, dat door den heer Ds. *Okken* alhier vijf Belgische konijnen zijn aangekocht, welke in grootte, hunnen ouderdom in aanmerking genomen, zeer uitmunten; Z.W.E. heeft ten doel de uitkomst der teelingen van dezelve af te wachten, en, zoo alles goed gaat, de fokkerij op grootere schaal te ondernemen.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

28 *Junij.* Bij arrest van heden heeft het Hof vernietigd het vonnis van de Arr.-Regtbank alhier, waarbij het regtsgeding tegen *B. W. Drenth* te Stads-kanaal was geschorst, op grond dat de waardeering van het feit afhing van een geschilpunt van burgerlijk regt. Het Hof heeft verstaan, dat er geene termen tot schorsing aanwezig waren en deze zaak naar de Regtbank teruggewezen, om op de bestaande dagvaarding te worden onderzocht en beslist, zijnde de uitspraak omtrent de kosten van dit incidenteel geschil gereserveerd.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

27 *Junij.* A. S., arbeider te Smilde, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, veroordeeld tot eene maand gevangenisstraf en *f* 8-" boete, — J. A., metselaar te Meppel, wegens het losrukken van een populieren boom, als niet wettig bewezen, vrijgesproken; — W. H. B., arbeider te Schoonoord, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, veroordeeld tot eene gevangenisstraf van eene maand en *f* 8-" boete; — J. van R., zonder beroep te Meppel, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, als niet wettig bewezen, vrijgesproken; — G. E., arbeider te Peize, wegens diefstal van gereedschap van landbouw op den akker, als niet overtuigend bewezen dat zulks arglistig is geschied, vrijgesproken.

29 *Junij.* J. H., kleermakersknecht te Meppel, wegens het uitrukken van een populieren boom, als niet wettig bewezen, vrijgesproken; — N. W. den B., kolonist te Veenhuizen, wegens moedwillige verwonding, veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en *f* 8-"; — J. T., schaapherder te Havelte, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, onder verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot 14 dagen gevangenisstraf; — J. T. M., bakker te Wijster (Beilen), en diens huisvrouw J. S., wegens verbreking van eene schutting, als niet bewezen dat dezelve stond op een anders grond, de regtsvervolging geschorst; — H. H., bakker te Annen, wegens het moedwillig toebrengen van stooten, onder verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot *f* 3-" boete.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Met genoegen lazen wij in de Courant van Woensdag den 6 Junij, dat de onderwijzer *Rijkens* te Coevorden, op het vergelijkend examen van sollicitanten, naar de vacante betrekking van onderwijzer, c. a. te Adorp, (prov. Gron.) no. 1, en zelfs 12 punten meer dan no. 2 heeft verworven. *Rijkens* heeft dus weder op nieuw een bewijs van zijne theoretische bekwaamheid gegeven.

Wij lazen het met genoegen, omdat *Rijkens* een onderwijzer uit Drenthe is, daar toch de Drentsche onderwijzers veelal op de examens voor hunne Groninger Collega's moeten onderdoen. Maar is de onderwijzer *Rijkens* wel een Drenthenaar van geboorte? Heeft hij in deze provincie zijne opleiding ontvangen?!

Onwillekeurig begonnen we, bij het lezen van dit berigt, na te denken wat toch de redenen zijn, dat de Groninger onderwijzers op de examens zoo boven die van Drenthe uitmunten. Dit zal toch niet in den aanleg, maar veeleer in de omstandigheden gelegen zijn, waarin de onderwijzers van beide provincien zich bevinden. Behalve zoo vele andere minder afdoende oorzaken, beschouwen wij vooral de gelegenheid, om zich te ontwikkelen en te vormen voor jonge onderwijzers en kweekelingen, hier minder gunstig dan in Groningen. Vooreerst zijn de Drentsche onderwijzers door den verren afstand van de verschillende plaatsen, niet zoo goed in de gelegenheid, om gedurig zamen te komen, tot onderlinge oefening en volmaking, waarop men in Groningen over 't algemeen thans zeer gesteld is.

Daar worden de districts- en gezelschappelijke vergaderingen (de laatste in den zomer veelal met schoolbezoeken verbonden), geregeld gehouden en over 't algemeen nog al getrouw bezocht. Dit moge in Drenthe op sommige plaatsen het geval wezen; over 't geheel genomen laat dit nog al te wenschen over. En ofschoon de ware leermeester in den mensch zelve wordt gevonden, en door eigen oefening vele vorderingen kunnen worden gemaakt; is het toch evenwaar dat eene gepaste leiding en hulp in dezen veel vermag. Vele jonge lieden, die op zich zelve staan, — dat trouwens met de meeste onderwijzers in de bijscholen het geval is, — ontbreekt het maar al te dikwerf aan het noodige inzigt in hunne werkzaamheden; zij weten niet hoe hunne studie in te rigten, en — blijven noodwendig bij de goed gevormde onderwijzers ten achteren. Wij verheugen ons, in het belang van opvoeding en onderwijs, dat er gedurig meer aankomende onderwijzers uit deze Provincie de kweekschool te Groningen bezoeken, om daar hunne aanvankelijke vorming verder te voltooijen, door zich zoo wel practisch als theoretisch te bekwamen.

Dit heeft Groningen toch sedert eene reeks van jaren boven Drenthe vooruit, dat de kweekschool vele degelijke onderwijzers heeft geleverd, die nu aan het hoofd eener school

geplaatst, zich ijverig met de opleiding van hunne ondermeesters en kweekelingen bemoeijen.

Zou dit in deze Provincie ook niet meer kunnen geschieden?

Alle ondermeesters zijn niet in staat, om, voor een jaar of langer de Kweekschool te Groningen te bezoeken, maar dat dezulken, die zonder gepaste leiding zijn, zich vereenigen met andere, goed gevormde onderwijzers om door onderlinge oefening en zamenwerking te erlangen, wat voor enkelen soms zoo moeijelijk is. Dat zij zich vereenigen en een of ander hoofdonderwijzer, die gunstig bekend staat, uitnoodigen, om hunne werkzaamheden te regelen, hun voor te lichten en nuttige wenken te geven, betrekkelijk onderwijs en opvoeding. Zoude men niet op deze wijze niet alleen voor zich zelve, maar ook vooral voor de jeugd nuttig werkzaam kunnen zijn en tevens vergoeden wat de Groninger onderwijzers boven de Drenthenaren vooruithebben? Onderwijzers! stelt u uwe grootsche taak gedurig voor oogen, bedenkt wat er in den tegenwoordigen tijd met regt van u geeischt wordt, en streeft bestendig vooruit op den weg der volmaking.

X.

Men verneemt hier, dat ginds en elders, (welk eene gedachte! kan zij ergens haren oorsprong hebben dan in een onedel hart?!) de treurige zaak, alhier voorgevallen met *Anne Beenhof*, en vermeld in de *Prov. Drentsche en Asser Courant* van den 20 dezer, door eenigen wordt betwijfeld en verkeerd uitgelegd. Zoude het niet door dezulken zijn, wier hart vreemd is aan het gevoel der liefde, die niet kunnen weenen met de weenenden, maar die zich verheugen in het lot van lijdenden? Ik wensch zeer, en daarom schrijf ik heden, de waarheid als de waarheid te doen gelden, en geef daarom gaarne de openlijke verklaring, dat voor de echtheid dezer zaak vele duidelijke en onwederspreekbare bewijzen zijn. De Justitie toont hiervan overtuigd te zijn door geene moeiten te sparen, om de daders op te sporen. Neen! een zoo bedorven karakter, tot zulke dingen in staat, kan onmogelijk zulk een eenvoudig, onbesproken levensgedrag leiden als *Anne Beenhof* doet. Zijne daden spreken van zijnen goeden wil en van zijne edele bedoelingen. Ik, hoewel niet de inzender van het opgenomen berigt in de *Courant*, en allen die hem bij ondervinding kennen met mij, gelooven hem op zijn woord, en vragen naar geene bewijzen; wie dezelve voor deze zaak wenscht, kan ze bekomen bij mij ondergeteekende.

Zwiggelte den 26 Junij 1855. UNEKEN.

HERSTEMMING.

Vijanden van alle twistgeschrijf, meenen wij het stuk, ter aanbeveling van den heer Zeper tot lid der Prov. Staten in het nummer van l.l. Woensdag voorkomende, niet onbeantwoord te kunnen laten, omdat de schrijver personen, zonder zaken behandelt en de zaken geheel scheef voorstelt.

Wij hebben den heer de Jonge geschetst in zijn werkdadig leven, om hem meer en meer bij de Kiezers naar verdienste en waarheid bekend te maken. De schrijver voor den heer Zeper zegt, dat wij den heer de Jonge „tot elken prijs" willen benoemd zien; waar vindt gij dit in onze aanbeveling? nergens.

Schrijver zegt dat het misleiding is, dat een Burgemeester minder onafhankelijk is dan een geheel vrij persoon. Leest toch lezers, hoe hij dat zijn gevoelen staaft, slechts met eene lofspraak op den heer Zeper. Wij kennen te veel gezond verstand aan de Kiezers toe, om zich te laten misleiden. Hij vraagt verder „waarom is de Burgemeester niet bij de wet uitgesloten?" en zegt daarbij, dat de wetgever het boven mate nuttig geacht heeft Burgemeesters tot leden van de Staten te benoemen; dat is eene algeheele misstelling; dat nuttige is nergens te lezen, in de wet, regelende de zamenstelling en magt van de Prov. Staten, alleen wordt hij bij art. 21 dier wet *niet* uitgesloten.

Wij echter zouden gaarne gezien hebben, dat hij onder de uitgeslotenen was gevonden, doch eerbiedigen de wet en het gevoelen van anders denkenden en willen alleen den schrijver van personaliteiten herinneren, want hij weet het zeker wel, dat ook de wetten in ons Vaderland menschelijk werk — en dus onvolmaakt zijn.

Waar staat in onze aanbeveling te lezen, dat de heer Zeper niet volgens de wet verkiesbaar is, alleen de schrijver, en, wij houden ons overtuigd niemand anders kan dit doen; een bewijs van de eigen vindingrijkheid van den schrijver, wij raden hem aan eerst ter school te gaan om te leeren lezen.

De vraag des schrijvers, wie of het doortrekken der Hoogeveensche vaart tot in de Emmer-veenen het best door intellectuele en finantiele krachten kan ondersteunen, zullen wij, om niet te beleedigen, niet aanroeren. Wij durven dit gerust aan den heer de Jonge toevertrouwen, zonder te willen beweren, dat den heer Zeper dat vermogen zoude ontbreken.

Nog een enkel woord over de phrase, dat de plaats der inwoning des Heeren *de Jonge*, zijnde Meppel, met de Maatschappij, die de doortrekking van de Hoogeveensche vaart tot in de Emmer veenen behoorde te doen, overhoopt ligt; juist dit bewijst, dat Meppels inwoners willen, dat aan vrijwillig op zich genomene verpligtingen en dus aan de geheele uitvoering der Concessie gevolg worde gegeven. De groote gemeente, door den schrijver bedoeld, heeft voor zoo verre wij weten, nog geen enkele stap daartoe gedaan.

Eindelijk beweert de schrijver, dat de heer Zeper vele jaren handelaar geweest is, wel nu, de heer de Jonge ook, hij is het nog, en staat aan het hoofd eener instelling van handel en Fabrieken, eenig in de geheele Provincie.

Onze bedoeling alleen is geweest, den heer de Jonge aan de kiezers meer bekend te maken, niet om den heer Zeper te laken, dat zij verre van ons, thans is het aan elk onbevooroordeelde om te beoordeelen, wie het meest „tot elken prijs," wie het meest zich van „kunstmiddeltjes" en „partijgeest" heeft bediend.

En hiermede leggen wij de pen over dit onderwerp voor goed ter neder, om haar daarover in geen geval weder op te vatten. T.

ADVERTENTIEN.

GETROUWD:

S. SALOMONS, Israelietisch Onderwijzer te Hoogeveen.
met
G. LEERS, te Coevorden.

Coevorden den 26 Junij 1855.

Heden is voorspoedig van eene DOCHTER bevallen MARIA HIJMANS, echtgenoote van

Dr. D. COHEN.

ASSEN, 30 Junij 1855.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed na eene korte ongesteldheid tot onze innige droefheid ons geliefd DOCHTERTJE PIETERIKA, in den ouderdom van vijf maanden. Slechts kort mogten wij ons in het bezit van onzen lieveling verheugen.

Smilde, 25 Junij 1855.

P. SWIERS.
R. JONKER.

P. S. VAN DER SCHEER, boekhandelaar te Winschoten, heeft op heden uitgegeven:

P. S. VAN DER SCHEER,
de Valtherbrug,
HAAR GERMAANSCHE OORSPRONG,
EN HET WAARSCHIJNLIJK DOEL WAARTOE ZIJ GELEGD KAN ZIJN.
EEN OUDHEIDKUNDIG ONDERZOEK.

Prijs buiten inteekening . . . . *f* 1.50.
Alle boekhandelaren en postdirecteuren nemen bestellingen hierop aan.

Winschoten, 27 Junij 1855.

DE VLEESCHHOUWER J. S. HIEGENTLIECH

te Assen is voornemens, om op MAANDAG den 2 Julij een buitengewoon vet **zoetemelks KALF** te slagten, welks weerga dezen zomer alhier nog niet geslagt is, en waarvan een ieder den volgenden dag naar genoegen kan worden bediend.

Een Smidsknecht,

zijn werk meerendeels verstaande en kunnende Paardebeslaan, kan **VAST WERK** bekomen bij ROELOF ZIJLSTRA, Mr. Smid te Makkinga, prov. Friesland, gem. Ooststellingwerf.

---

1 of 2 Smidsknechten,

kunnen dadelijk werk bekomen bij C. F. HÄGELE, in de Bloemstraat te Groningen.

GRON. den 24 Junij 1855.

Oproeping.

Alle diegenen welke iets te **VORDEREN** hebben van- of **VERSCHULDIGD** zijn aan de **NALATENSCHAP** van wijlen ***HARM JANS BERGHUIS***, in leven Scheepstimmerman, gewoond hebbende en overleden te Hoogeveen, worden verzocht **voor den 15den Julij e.k.**, daarvan

OPGAVE of BETALING

te doen, ten Kantore van Mr. H. J. CARSTEN of Mr. J. L. TONCKENS, beide Notarissen te Hoogeveen.

Brieven franco.

HOOGEVEEN, 25 Junij 1855.

OPROEPING VAN SCHULDEISCHERS.

De CURATOR in het **FAILLISSEMENT** van den Heer J. M. BARTH, koopman wonende te Meppel, roept bij deze alle **bekende** en **onbekende SCHULDEISCHERS** van genoemden gefailleerde op tot het bijwonen der **TWEEDE** bijeenkomst ter verificatie der schuldvorderingen, welke zal gehouden worden op **Zaturdag** den acht en twintigsten Julij eerstkomende des voormiddags om tien uur in de gewone gehoorzaal der Arrondissements Regtbank te Assen.

J. GRATAMA.

MAADVERHURING.

De Notaris TADEMA te Oosterwolde zal, op **MAANDAG den 2 Julij 1855,** des namiddags te 2 uur, in de GOUDEN KLOK te Oosterwolde, in het openbaar en op de gebruikelijke wijze **VERKOOPEN:**

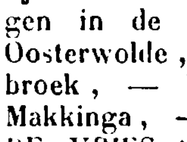

Ruim **60 perceelen GRAS**, in LANDEN onder Oosterwolde en omliggende dorpen, zoodanig beschreven zijn in de BILLETTEN, die ter lezing zijn voorgehangen in de Herbergen van POSMA en SCHADE te Oosterwolde, — GROEN en DOKTER te Donkerbroek, — Weduwe SCHURER en LEGENDAL te Makkinga, — BOSCH en CLOO te Appelscha, — DE VRIES te Elsloo — en weduwe TEN HOOR te Haule.

PROVINCIE DRENTHE.
AANBESTEDING.

Op MAANDAG den 16 Julij 1855, des middags ten twaalf ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Drenthe*, of bij zijne afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, en in bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT, aan het LOCAAL van het PROVINCIAAL BESTUUR te *Assen* worden **AANBESTEED:**

Het doen van eenige VERNIEUWINGEN en HERSTELLINGEN aan de BRUGGEN en TOLHUIZEN en het leveren van VERBRIJZELDE KEIJEN en LEEM, tot ONDERHOUD van den PROVINCIALEN KUNSTWEG van Assen over Rolde en Gieten tot de Hilte.

Deze AANBESTEDING zal geschieden bij enkele inschrijving overeenkomstig art. 7 des Bestek.

Het BESTEK zal ter lezing liggen aan het BUREAU van het PROVINCIAAL BESTUUR van Drenthe, en in de Logementen van SOMER en KUIPERS te Assen in het huis BAREVELD, gemeente Wildervank, te Gieten bij OTTENS, te Rolde bij REBBERS, te Coevorden bij VAN TAREL, te Smilde in DE VEENHOOP, te Havelte bij BROEKSMA en te Meppel in het PROVINCIAAL TOLHUIS bij de Veenebrug.

Zullende op den vierden dag vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voor nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofd Ingenieur KOCK te Assen.

ASSEN den 27 Junij 1855.

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
De Voorzitter:
DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier:
W. H. HOFSTEDE.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 22—29 Junij. *Bev.* C. Bruist geb. van Dooren, van z.; A. Smidt geb. Dieters, van d.; H. Snijders geb. Botschoeve, van z. — *Overl.* A. Meijer, vrl., 1 j.; M. Wolthers, vrl., wed., $82\frac{1}{2}$ j.; T. T. Bolding, ml., geh., 55 j. en 5 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 29 *Junij.*

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f* 15.00	Boekweit, zand 64	N.pd. *f*	[illegible]
„ N. Oml.	70	„	„ 13.60	„ „ 66	„ „	[illegible]
dito.	72	„	„ 14.40	„ veen 66	„ „	[illegible]
„ „ Old.	70	„	„ 13.40	„ „ 68	„ „	[illegible]
„ „ „	72	„	„ 14.10	Paardeboonen. . *f*	8.25 à	[illegible]
Rogge, N. Inl.	64	„	„ 9.40	Groene Erwten. „	—.— à	—
„ „ „	66	„	„ 9.80	Graauwe „ „	0.00 à	00
„ „ „	68	„	„ 10.20	Koolzaad . . . *f*	00.00 à	00
Haver, N. dikke	40	„	„ 4.30	Gort, grove . „	10.25 à	10
„ „	42	„	„ 4.50	Gort, parel , „	14.50 à	16
„ Voer	36	„	„ 4.00	Olie, raap per vat	51.50 à	—
„ „	40	„	„ 4.40	Raapkoeken.	à	—
„ Zwarte	36	„	„ 3.70	Lijnkoeken	—.— à	—
„ „	40	„	„ 4.10	Boter ¼ ton. . . .	—.— à	—
Garst, N. wint.	54	„	„ 6.00	Boter ⅛ „	à	—
„ „ „	56	„	„ 6.40			
„ „ zomer	56	„	„ 0.—			
„ „ knob.	60	„	„ 6.40			

Tarwe met geringen kooplust en niet dan lager te verkoopen, — Rogge 20 cent en Boekweit 15 cent lager aan gebruikers verkocht. — Gerst mede niet dan iets lager te plaatsen. — Haver als voren verkocht. — Boonen niet dadelijk tiger. — Gort weinig in omgegaan. — Raapolie met weinig handel in een doen.

ASSEN, 28 Junij. Rogge *f* 9.50 tot *f* 10.00. Boekweit *f* 7.9[illegible] *f* 8.80. Boter 75 a 77⁵ ct. het N. ℔. Aardappelen *f* 2,45 a 2[illegible] Stroo *f* 9.00. Prijs van het Roggebrood *f* 0.72 de 6 N. ℔.

MEPPEL, 28 Junij. Rogge *f* 9.50 a *f* 10.25. Boekweit *f* 8[illegible] a *f* 9.25. Boter $1\frac{1}{2}$ N. ℔ *f* 1.30 a *f* 1.42. Boter per ⅛ *f* 17.00 a *f* 19.00.

COEVORDEN, 25 Junij. Rogge *f* 9.25. Boekweit *f* 8[illegible] Boter *f* 0.65.

HOOGEVEEN, 26 Junij. Rogge *f* 9.70. Boekweit *f* 8[illegible] Haver *f* 0.00. Honig per ℔ *f* „.00. Boter het N. ℔ *f* 0.75.

AMSTERDAM, 27 Junij. TARWE en ROGGE lusteloos, alleen bij kleinigheden aan benoodigden. Tarwe: 127 ℔ [illegible] Poolsche *f* 495, 500; 130 ℔ Lubecker *f* 490; 126 ℔ oude P[illegible]mer *f* 460. Rogge: 122 ℔ oude Pruissische *f* 330; 119 ℔ nieuwe dito *f* 318; 120 ℔ Norder *f* 320; 119 ℔ Zweedsche *f* 300. GARST, HAVER en BOEKWEIT zonder handel. — KOOLZAAD onveranderd; op 9 v. Olie in Sept. en Oct. £ 89. LIJNZAAD prijshoudend; 110 ℔ Koningsb. *f* 400; in veiling 101/2 ℔ dito *f* $11\frac{3}{4}$. — RAAPOLIE begin markt iets flaauw en sluit vast; op 6w. *f* 54; Vliegend *f* $52\frac{3}{4}$, 53; 1o. Sept. en [illegible] *f* $51\frac{1}{2}$; Nov. en Dec. *f* $51\frac{1}{4}$, ½. — LIJNOLIE meer gevraagd op termijn hooger; op 6w. *f* $41\frac{1}{2}$; Vliegend *f* $40\frac{1}{4}$; 1o. S[illegible] *f* $41\frac{1}{2}$; Oct. *f* 42; Nov. *f* $42\frac{1}{4}$, ½; Dec. *f* $42\frac{1}{2}$. — HENNEPOLIE op 6w. *f* $45\frac{3}{4}$; Vliegend *f* $44\frac{1}{2}$. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 90 a 94. — LIJNKOEKEN per 104[illegible] *f* 13 a 15. — MOUTWIJN tot *f* 18 per vat contant met [illegible]tijen gekocht. — JENEVER 100 % Amst. proef *f* 22 a $22\frac{1}{2}$ [illegible] vat contant.

VRIJDAG, 29 Junij. Alle Granen waren heden zonder handel, uitgezonderd Boekweit; de prijs van dit artikel was ce[illegible] onveranderd, 120 ℔ Holsteinsche *f* 270. — Koolzaad op 9 v. Sept. £ 89. — Raapolie op 6w. *f* $54\frac{1}{4}$; Vliegend *f* $53\frac{1}{4}$; Sept. *f* $51\frac{3}{4}$. — Lijnolie op 6w *f* $41\frac{1}{2}$; Vliegend *f* $40\frac{1}{2}$.

226STE STAATS-LOTERIJ. VIJFDE KLASSE.

13de Lijst. No. 16012 *f* 50,000. No. 9267 *f* 1500. Nos. 6342 en 9186 ieder *f* 400. Nos. 9326, 10583, 11938, 15878 en 16730 ieder *f* 200. Nos. 2167, 5093, 5235, 6575, 13299, 13868, 14050, 14467, 14764 en 15388 *f* 100. — 14de Lijst. No. 6190 *f* 1500. Nos 533 en 12303 *f* 1000. Nos. 123, 9976 en 11666 ieder *f* 400. Nos. 5494, 7677 en 19043 ieder *f* 200. No. 2322, 4997, 5201, 5330, 7683, 7889, 7902, 8493, 10115, 11525, 12690, 17426, en 19152 ieder *f* 100. — 15de Lijst. Nos. 3600 en 5834 *f* 1000. Nos. 4912, 5942 en 15254 ieder *f* 400. Nos. 639 en [illegible] *f* 200. Nos. 355, 422, 4648, 8070, 10894, 11020, 11682, 1[illegible] 14828 en 18329 ieder *f* 100.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN. 29 Junij. Koeijen of Kalver niet ter markt. Schapen. Lammer, Varkens en Biggen mede niet veel tot koop; Vette Schapen werden verkocht van *f* 12 tot *f* 16; [illegible] Schapen van *f* 8 tot *f* 15, melkschapen van *f* 5 tot *f* 9, Lammer van *f* 1 tot *f* 1,50. Twee oude Varkens voor *f* 50 en Biggen van *f* 4,75 tot *f* 16.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 28 *Junij.* 1855.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63
„ „	3	„	$74\frac{3}{8}$
„ „	4	„	$92\frac{3}{4}$
Amort. Synd.	3½	„	
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	
Aand. Holl. Spoorw			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	$102\frac{1}{8}$
Dito 1828/29	5	„	
Cert. 1831/33	5	„	84
Dito 1840	4	„	$78\frac{7}{16}$
Dito Stieglitz	4	„	$77\frac{5}{8}$
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	6	„	

			GEBLEVEN.
Polen. Oblig.	4	pct.	[illegible]
Spanje. Oblig.	1	„	[illegible]
Obligatiën	3	„	[illegible]
Binnenl.	3	„	
Amortisable			[illegible]
Bewijz. Coup.			
Oostenrijk,			[illegible]
Oblig. Goll	5	„	
„ „	4	„	[illegible]
„ Metal.	5	„	[illegible]
„ „ N.	5	„	[illegible]
„ „	2½	„	
Belgie, Cert.	2½	„	[illegible]
Rothschild	2½	„	[illegible]
Portug., Oblig.	3	„	
„	4		
Amerika Bank-Act.			

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.

IJ B L A D, behoorende bij de Provin-
le Drentsche en Asser Courant van 30 Junij
55.

REDE, uitgesproken door den heer Mr. **P. van der Veen**, *in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van* 6 *Junij* 1855, *bij gelegenheid der algemeene beraadslagingen over het ontwerp van wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal.*

Ofschoon langzaam en niet langs den weg, dien ik verkozen hebben, naderen wij toch een doel, ks bereiking ik, sedert ik de eer heb lid dezer Ka- te zijn, steeds vast in het oog heb gehouden. en doel niet enkel door eene wijze en voorzigtige tkunde voorgeschreven, maar ook — *door de Chris- ke Godsdienst*: het wegnemen der, ten gevolge van sting, kunstmatige verhooging van den prijs der trekt noodzakelijke levensmidnelen: het herstellen evenredigheid in den druk der belastingen — en bevordering van zedelijke ontwikkeling ook door stel van stoffelijke welvaart.

n naar dit doel streef ik zoo ijverig, omdat het mijn verstand, met mijne godsdienst strijdt, iemand dwingen bij te dragen tot eene zaak waarvan hij n genot heeft; hetgeen erger is, waarvan het ge- juist door die gedwongen bijdragen nog ver- buiten zijn bereik komt; omdat het met mijn ver- d en godsdienst strijdt, om het noodigste voedings- del te belasten en daardoor in prijs te verhoogen, vijl zooveel, enkel tot streeling der zinnen, onbe- is; omdat het tegen mijn verstand en tegen mijne sdienst is, niet zooveel mogelijk alle belemmerin- uit den weg te ruimen, die duizenden mijner me- enschen noodzaken uitsluitend alleen het oog te igen op het dierlijk leven, waardoor zij het gees- ke geheel uit het oog verliezen; omdat het tegen n verstand en mijne godsdienst strijdt, niet zooveel gelijk te voorkomen, dat radeloosheid, uit gebrek staan, tot dronkenschap of zelfmoord voert. Ik over- niet, de dagbladen leveren de bewijzen.

k noemde het streven naar het aangegeven doel, Christelijk godsdienstig streven. Het aanhangig s-ontwerp, hoe ver het ook gaat, is juist daarom na April 1853 van dit Ministerie dan ook niet on- wacht voorgekomen, en ik wil volstrekt niet twij- n aan deszelfs aanneming.

k ben ook een ijvereraar voor de afschaffing der vernij elders, maar niet minder voor de afschaffing banden van den arbeid hier.

k ben ook een hevig tegenstander van het mis- ik van sterken drank, en wil dus ook de betrach- der belofte van matigheid, hetzij in stilte zich zel- of openbaar den menschen gedaan, niet verzwa- , maar de aanleidende oorzaken wegnemen.

Van Christelijke liefde wil ik niet eens spreken. Ik wil alleen vragen: is het regtvaardig, is het billijk, een toestand te laten bestaan, die zulke gevolgen heeft?

Welk genot kan men hebben van de voordeelen van het maatschappelijk leven, wanneer men verstoken wordt van de middelen om ze te verkrijgen?

Men moet althans kunnen *leven*, niet enkel ademh a- len, maar *leven*, ligchaams- en zielskrachten bezitten en kunnen gebruiken, om deel te kunnen hebben aan de voordeelen, die een staat den burgeren belooft.

Men moet kunnen leven, zeide ik, om genot te *kunnen* hebben van de voordeelen der maatschappij.

Maar reeds als kind, van behoeftige, zwakke, ouders, behebt met de kiem van ziekte, in armoede, met karig en slecht voedsel, bij gebrek aan zindelijkheid, in eene ongezonde woning, het aanzijn te rekken en weg te kwijnen, dat kan geen *leven* heeten. Dat verlamt niet alleen den arm bij den arbeid en doodt het ligchaam, maar 't onderdrukt ook alle kracht van geest en moed in den strijd des levens.

Een strijd niet enkel tegen de armoede alleen, maar ook tegen de duizenderlei verzoekingen om deze langs ongeoorloofde wegen te ontkomen.

En helaas! tot dien strijd wordt dan de kracht dikwerf gezocht in eene kortstondige kunstmatige opwekking, of, wanneer alle moed verloren is, het geweten tot zwijgen gebragt door de bedwelming van den sterken drank.

Ik wil het niet ontkennen, bij velen zijn armoede en gebrek gevolgen van eigen schuld.

Maar wanneer bij den meesten ijver en aanhoudenden arbeid het verdiende loon nogtans niet toereikt, om te voorzien in de eerste behoeften des levens, zoo als dit wel eens onwedersprekelijk door cijfers is bewezen en de dagelijksche ondervinding ieder doet zien, *die zien wil*, dan mag die toestand niet worden verergerd door voor den Staat ook nog een deel te vorderen van dat reeds ontoereikende loon. Het vullen van dat vat der Danaïden blijkt dan onmogelijk. De hoop op betere dagen verdwijnt, de moed gaat verloren. dronkenschap en onzedelijkheid zijn de gevolgen.

En al dragen de minstvermogende klassen onmiddellijk niet of althans betrekkelijk weinig bij tot de kosten der staatshuishouding, onmisbaar zijn ze toch, want zonder de arbeidende klassen kan geen Staat bestaan.

Haar arbeid is de bron van welvaart en weelde; zij vooral bevolken de vloot en het leger. Middellijk brengen ze dus ook haar aandeel bij tot de instandhouding van het staatsgebouw.

Daarom is het ook niet enkel billijk. maar wijs en voorzigtig te achten, om de onevenredigheid bij de verdeeling der belastingen weg te nemen overal, waar die de werkzaamste klassen der maatschappij belemmerend drukt.

Wanneer dit ontwerp wet zal geworden zijn, zal daartoe weder eene schrede zijn gedaan.

Het is mij echter voorgekomen, dat men in dit ontwerp ook weder eene kleine schrede achteruitgaat.

Ik zeide zoo even, dat wij het doel naderen, maar niet langs den weg mijner keuze.

Ik zou in de eerste plaats hebben gewild eene wet van beginselen; een stelsel van belasting; een vast plan ter uitvoering.

Ik wenschte te zien aannemen een stelsel van belasting, gegrond op hetgeen door de staathuishoudkundige wetenschap als waar en goed is geleerd geworden, en dan in de uitvoering gewijzigd en gepast gemaakt aan de behoeften en omstandigheden van den tijd. Latere veranderde omstandigheden mogten dan andere wijziging vorderen *der toepassing*, die beginselen zelve, de grondslagen zouden onveranderd kunnen blijven.

Men zou dan, geloof ik, hebben kunnen voorkomen een weifelen in de keuze der prioriteit van afschaffing; het doen van eene schrede vooruit, maar tegelijk ook weder achteruit, namelijk, het afschaffen van eene, maar daar tegen verhoogen van onderscheidene andere belastingen, waaronder die erkend dat zij reeds te hoog opgevoerd zijn of die ook moesten wegvallen; men zou dan niet als nu, door te moeten rekenen op meer dan de gewone bijdragen uit de kolonien, den weg tot zoo noodige verbeteringen aldaar hebben afgesneden, althans verengd; men zou dan meer van de opbrengst der belastingen boven de raming beschikbaar hebben kunnen houden, ook tot amortisatie van schuld. Want het gevolg van eene wet van beginselen zou, naar mijn inzien, hebben moeten zijn eene belasting op het inkomen.

Hoezeer ik geenszins konde goedkeuren de wijze der belasting bij hoofdelijken omslag in het oorspronkelijk wets-ontwerp door de Regering voorgesteld, heb ik toch, ofschoon 't mij verraste, met groot genoegen daarin het beginsel eener inkomsten-belasting erkend. Dat het tegenwoordige Bewind dat beginsel heeft aangenomen verlevendigt mijne hoop, dat ik hetzelve nog eens zal zien toegepast. Het heeft mij dan ook zeer leed gedaan dat dit beginsel niet in het ontwerp behouden is gebleven, en de wijziging kan mijne goedkeuring niet wegdragen. Ik zal gaarne medewerken dit weder te herstellen; maar mogt het onveranderd blijven, zal ik het ontwerp er niet om afstemmen.

Gedachtig aan het spreekwoord: de wal keert het schip, zal ik over die opcenten ditmaal heenstappen en van twee kwaden het minste kiezen.

Zag ik in mijne verbeelding vroeger reeds de bijl aan den wortel, wanneer dit ontwerp wet zal geworden zijn, zal een zware slag zijn toegebragt. De prijs van het onontbeerlijkste en meest algemeene voedsel zal althans niet meer door den accijns zijn verhoogd. En al is het dadelijk gevolg hiervan ook geen aanmer-

kelijke daling in den prijs van het brood, dat weinige zal juist bij de duurte het best worden gewaardeerd. Ik herhaal het nog eens, de arme rekent bij centen, en gaarne zeg ik het ons geacht medelid na: als het glas vol is doen weinige druppelen het overloopen.

Moge de Regering in het vroeger gebaande, nu gevolgde spoor voortgaan, dan zal het pauperisme, dat dreigende spook, eenmaal uit Nederland verdwijnen.

REDE, door den heer Mr. **L. Graaf van Heiden Reinestein,** *in de Tweede Kamer gehouden den 12 Junij 1355, bij gelegenheid van de algemeene beraadslagingen over het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal.*

Mijnheer de Voorzitter, ik had het voornemen opgevat eene rede in het voordeel van dit wets-ontwerp uit te spreken. Intusschen hebben zich welsprekende monden daarover reeds ruimschoots doen hooren, het onderwerp is bereids breedvoerig behandeld. Wanneer ik nu bedenk, dat ik de 39ste spreker ben, die is ingeschreven en dat er nog 14 leden na mij op de lijst der sprekers zijn geplaatst; als ik acht sla op hetgeen waarmeê de laatste spreker zijne rede begon ten opzigte van de werkzaamheden, die deze Kamer na afdoening van het thans in behandeling zijnde ontwerp nog wachten, dan geloof ik dat ik mijnerzijds een bewijs van attentie aan de Kamer geef, als ik haar kostbaren en voor de afdoening der zaken zoo hoogstnoodigen tijd, niet nutteloos verspil. Ik heb dus besloten van het woord af te zien, onder ontboezeming van den wensch, dat ik daarin, zoo niet door *alle*, ten minste door *eenige* der sprekers die na mij ingeschreven zijn, moge worden gevolgd.

REDE van den heer Mr. **L. Graaf van Heiden Reinestein,** *den 21 Junij* 1855 *in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden, bij gelegenheid der beraadslagingen over het wetsontwerp, betrekkelijk het tractaat met Portugal omtrent de regeling van grenzen op Timor enz.*

Mijnheer de Voorzitter, de spreker, die mij voorafging, heeft mij in zeker opzigt de taak gemakkelijk gemaakt ten aanzien van art. 10, het voorname punt waarover ik een oogenblik wenschte te spreken.

Wat het tractaat over het algemeen betreft, zoo moet ik erkennen, dat de stukken, die ik daaromtrent heb ingezien, mij nog niet overtuigd hebben van het voordeel, dat voor ons in desen ruilhandel zal gelegen zijn. Het is echter moeijelijk daarover hier te spreken; de stukken, die ons ter inzage zijn overgelegd, zijn geheim behandeld en ons vertrouwelijk medegedeeld, zoodat het bezwaarlijk is daarover in eene openbare vergadering te spreken. Ik zal mij dus alleen tot de verklaring bepalen, dat ik het voordeel van deze overeenkomst nog niet kan inzien.

Hetgeen ik vooral betreur is, dat er reeds eene voorloopige executie heeft plaats gehad, dat er grondgebied in bezit is genomen, maar nog meer dat er geld is uitbetaald. Nu weet ik wel, dat men zegt, dat wanneer dit tractaat niet door deze Vergadering wordt goedgekeurd, gevolgelijk niet worden geratificeerd, dat geld zal worden teruggegeven. Maar ik weet toch ook, dat het in het algemeen, en welligt in casu in het bijzonder, gemakkelijker is geld te geven dan het terug te krijgen, en tegenover deze erkende waarheid geloof ik, dat het verkieslijk ware geweest rustig af te wachten wat de afloop van de zaak zou zijn. Ik zal mij ten opzigte van het tractaat in het algemeen tot dit weinige bepalen.

Wat nu art. 10 betreft, het heeft ook mij leed gedaan, dat daarin eene stellige bepaling ten gunste van een kerkgenootschap is opgenomen, die ten opzigte van anderen gemist wordt; dat het beginsel van reciprociteit in de regeling van een hoogst belangrijk onderwerp niet is aangenomen. Ware daarvan niets gezegd, ik zou mij daarbij hebben kunnen neêrleggen, ofschoon er een groot verschil is in den regtstoestand van onze Kerk en die van Portugal. Maar desniettemin, wanneer men over de godsdienstige materie had gezwegen, had ik mij daarmede des noods kunnen vereenigen. Nu echter is de zaak anders, zij is uit haar verband gerukt en door aan den eenen regt van bescherming toe te kennen en van den anderen kant te zwijgen, verbeeld ik mij, dat men hier met regt zou kunnen doen gelden den regel: inclusio unius est exclusio alterius. Portugal bedingt voor zijne gezindte bepaalde voorregten; van de andere gezindten wordt echter niet gewaagd. Daaruit volgt dus, dat die andere gezindten onderworpen zijn aan de bepalingen, die bestaan tegen hen, welke niet de godsdienst van den Staat belijden. De geachte vorige spreker heeft reeds gezegd, dat men uit de Memorie van Beantwoording moet opmaken, dat daarop schijnt te zijn aangedrongen en dat men daaraan niet heeft willen voldoen. Ik kan mij niet begrijpen, dat, wanneer waar is hetgeen die geachte spreker veronderstelt, gelijk ook ik het doe, dat namelijk daarop aangedrongen is en men daaraan niet heeft willen voldoen, men dan heeft kunnen voortgaan met het sluiten van dit tractaat. Ik zou in de weigering van het Portugesche Gouvernement alleen reeds eene voor mij voldoende reden gevonden hebben om het tractaat niet te sluiten. Nu zegt men wel: ja, daar zijn immers op dit oogenblik niets dan Katholijken; ik neem dien feitelijken toestand aan, maar waar vindt men dan waarborgen voor de toekomst? En nu vraag ik — en ook op dat punt ben ik het volkomen eens met den vorigen spreker — mag men op het standpunt, waarop wij nu geplaatst zijn, door alleen aan te nemen wat tijdelijk besta[...] de toekomst in eene verkeerde positie brengen[...] zindten, welke, al zijn ze er nu nog niet, er toch [...]len kunnen komen? Ik geloof dat zoo iets in d[...] de bakermat van de godsdienstige vrijheid, [...] men zich juist heeft uitgedrukt, niet geoorloof[...] de Memorie van beantwoording zegt men, [...] steunt op de voortgang van verlichting en be[...] in het godsdienstige en op de onmiskenbare [...] daarvan in zuidelijk Europa gedurig aanwez[...] Mijne Heeren, ik erken dat de tijdgeest veel [...]ting ook in dezen heeft aangebragt. En ook [...] godsdienstige hebben wij daarvan reeds goede [...]ten genoten. Maar, en de vorige spreker [...] reeds zijdelings op gewezen, wij zien dan t[...] ongelukkige sporen van groote duisternis op [...]kelijk terrein. En in datzelfde zuidelijk Europa [...] men zich beroept, hebben wij dan toch nog v[...] paar jaren op eene betreurenswaardige wijze ([...] familie *Madiai*) het tegendeel van die verlichting [...] Wij hebben gezien wat nu onlangs met zeker[...]chetti te Toscane is gebeurd. En wanneer ik [...]lijke zaken in Roomsch-katholieke Staten in de[...]woordigen tijd gadesla, dan geloof ik, dat me[...] het minst voorzigtig moet zijn met het slui[...] tractaten ten aanzien van godsdienstige aangele[...]den met Zijne *Allergetrouwste* Majesteit. In al[...] valle, welke ook de toestand zij, waarvan men [...]ken heeft, wij strijden hier voor een beginsel, [...] moeten handhaven, En daarom, ik moet het t[...] leedwezen erkennen, zal ik in dat bezwaar teg[...] 10, zoo mij die zaak niet wordt opgehelderd, [...]van ik echter de mogelijkheid schier niet inzie[...] genoegame reden vinden om mijne goedkeuren[...] aan dit tractaat te weigeren. Het geldt hier ee[...]taat dat uit den aard der zaak gesloten wordt t[...] twee partijen. En daarom zijn wij hier in een [...]malen toestand van hetgeen in den regel bij [...]handeling van wetsvoorstellen plaats heeft. W[...] ons regt van amendement betreft, met betrek[...] dit artikel kan het ons niet baten, want het [...] à-vis het Portugesche gouvernement niets bete[...] Dus moeten wij het tractaat in zijn geheel afst[...] of aannemen; valt het tractaat, dan blijft er [...]ders over dan alleen den diplomatieken weg w[...] te slaan en te beproeven een ander tractaat te [...] dat wat de materie van godsdienst betreft, op [...] beginselen dan het tegenwoordige steunt.

Gedrukt bij **GRATAMA** te Assen.